

Frederik Olund Kirkegaard

Fra: Birgitte Brown Høyer <bbw@bupl.dk> på vegne af Lars Søgaard Jensen <lsj@bupl.dk>
Sendt: 24. oktober 2018 15:01
Til: DEP - AGR GRUND; Rikke Nørregaard
Cc: Høringssvar
Emne: Høringssvar vedrørende: Forslag til Lov om ændring af lov om folkeskolen (Styrket praksisfaglighed mv.)

Høringssvar vedrørende: Forslag til Lov om ændring af lov om folkeskolen (Styrket praksisfaglighed mv.)

BUPL støtter intentionen med lovforslaget. Der er brug for at folkeskolen i højere grad styrker børn og unges praktiske og kreative kompetencer.

Men BUPL er tvivlende overfor om lovændringen vil have nogen nævneværdig effekt. Særligt set i lyset af, at der ikke følger finansiering med til at kommuner og skoler kan realisere indsatsen.

I fritidsinstitutioner har der altid været en tradition for at inddrage børn og unge i aktiviteter, der styrker deres praktiske, musiske og kreative kompetencer. Det undrer derfor BUPL, at klubber og fritidsinstitutioner ikke er medtænkt som en del af løsningen.

Endelig vil BUPL fremhæve, at lovændringen vedrørende erhvervspraktik er for svag. Det nytter ikke noget kun at gøre erhvervspraktik til en rettighed og fortsat pålægge ansvaret for at finde praktiksted til de unge. Det vil kun gavne de unge, som har et stærkt netværk.

Erhvervspraktik bør være obligatorisk for alle unge og kommunerne bør have ansvaret for at finde praktiksteder.

Mvh. Lars Søgaard Jensen

Med venlig hilsen

Lars Søgaard Jensen
Forretningsudvalgsmedlem

Dir.tlf.: 3546 5124
Mobil: 2946 4226
E-mail: lsj@bupl.dk

BUPL

Børne- og Ungdomspædagogernes Landsforbund
Blegdamsvej 124, 2100 København Ø | Tlf: 3546 5000

bupl.dk

24. oktober 2018

Til;
Ida Kirstine Riber På vegne af DEP - AGR GRUND

Bemærkninger til udkast om forslag til lovændring af folkeskoleloven (styrket praksisfaglighed mv.) fra Danmarks Dramalærerforening (DDLDF), som på Høringslisten hører under 7. Danmarks Lærerforening.

Følgende bemærkninger vedrører Høringsudgave d.26.09.2018, men henvender sig også til hele initiativet ved øget fokus på udvikling af udskolingselevernes praktiske og kreative færdigheder. Hermed tilføjer DDLDF sin opbakning til den uddannelsesmæssige udvikling, som blev meget positivt modtaget blandt forligspartierne i UVMs pressemeddelelse d.12.06.18.

DDLDF ser de fremlagte initiativer som en unik og oplagt mulighed for endelig at sætte dramafagets multidimensionelle lærings- og udviklingspotentialer i spil med de øvrige praktisk/musisk fag. Vi vil hermed gøre opmærksom på, at dramafagets indhold imødekommer en betydelig del af den praksisfaglighed som initiativerne har til formål at styrke. Dette illustreres på meget passende vis ved det som Socialdemokratiets undervisningsordfører Annette Lind siger om forliget i UVMs ovennævnte pressemeddelelse:

“Det er ikke nok at kunne analysere et billede på væggen. Man skal også kunne hænge det op.” Ligeledes, handler dramafaget ikke kun om at kunne analysere et teater stykke, man skal også kunne producere sådan et stykke.

Som det fremgår af fagets to kompetenceområder, elevernes ageren i dramaproduktioner og deres analyse heraf, vægter den danske forståelse af dramafaget i grundskole de teatermæssige aspekter af drama. Den vægtning har ført til at drama nu ofte kaldes for `scenekunst`, som måske giver en mere umiddelbar forståelse af fagets indhold, ligesom betegnelsen `billedkunst` gør for dette fag, frem for blot `kunst`, og gør dramafagets mulige håndværksmæssige afledninger mere tydelige og håndgribelige.

Som det fremgår i Fælles mål for valgfaget drama, bliver de praktiske aspekter af drama produktioner fremhævet, hvor der fordres både håndværksmæssige opgaver, mht. scenografiske konstruktioner, kostume design osv., og tekniske færdigheder mht. lys og lyd opsætninger. I fagets læseplan, bliver praktiske aspekter af Dramaproduktion prioriterede således:

Udvikling af materiale er centreret omkring elevernes idéer og kreativitet i det indledende arbejde med en dramaproduktion.

Komposition fokuserer på elevernes bearbejdelse af sceniske elementer.

Eleverne skal lære at komponere og forstå, hvordan summen af delene bidrager til kompositionen som helhed.

Iscenesættelse omhandler elevernes opsætning af et dramaprodukt.

Iscenesættelse er at udforske de sceniske valg, og iscenesættelses- idéer prøves af i praksis.

Eleverne undersøger, hvordan eksempelvis et bestemt rum... et scenografisk koncept, en specifik

lyssætning, et lyddesign eller teknologiske elementer fungerer i forhold til det samlede dramaudtryk.

Performance fokuserer på elevernes udtryk med krop og stemme.

(Læseplan s.4)

Sådanne produktioner, om de er traditionelle forestillinger på en scene med kulisser, kostumer, lys opsætning, musik og lyd teknik, eller udenfor sædvanlige teatraliske rammer, som erhverves messer, events, udstillinger, gadeoptog osv., omfatter uendelige mange muligheder for at lægge hænderne på materialer på kreative måder der fordrer engagement med håndværk.

I Vejledning for faget, bliver Drama beskrevet som ”både et udtryks- og et erkendelsesfag, hvor der i elevernes læringsprocesser skabes en syntese mellem intellekt, krop, følelse og skabende virksomhed.” (Vejledning s. 1)

Og kort efter, ”I processen fra at få en ide til den udfoldes som et færdigt dramatisk produkt, samarbejder eleverne kreativt og innovativt med at afsøge muligheder, udveksle og skabe løsninger” (ibid.).

Det er netop hvad undervisningsministeren søger i den styrkelse af praksisfaglighed i udskoling. Som hun udtrykker det;

”Praksisfaglighed drejer sig ikke kun om at kunne bruge hammer og vinkelsliber. Det handler også om at være opfindsom og kreativ og at kunne omsætte metoder og teorier til konkrete produkter.” (Merete Riisager. Aftalen om styrket praksisfaglighed i folkeskolen s.1)

Ordet *praksis* anvendes 7 gange i Fælles mål for valgfaget drama, både i fagformålet -

Stk. 2. Eleverne skal gennem praksis udvikle deres forståelse af den dramatiske udtryksforms særlige kropslige, æstetiske og sociale muligheder

- i læseplanen, som citeret ovenover, og hvor der står at der skal *lægges vægt på både handlende praksis og refleksion.*
(s.3)

- og i vejledningen, hvor;
Sideløbende med den praktiske tilgang til faget arbejder eleverne også med analyse, som retter sig dels mod egen praksis og dels mod andre produktioner.
(s.1. vores fremhævninger).

Fælles mål for valgfaget musik refererer til praksis i læseplanen en enkelt gang, men ikke til elevens eget praksis, mens ordet ikke er tilstede i Fælles mål for valgfaget billedkunst. Hensigten ved at sammenligne sprogbrug i de tre kunstfags Fælles mål er at fremhæve at UVM har, i dramafagets fælles mål, udarbejdet nogle meget rammende og relevante formuleringer og uddannelsesmæssige målsætninger. Disse kan anvendes som ressourcer til at informere de andre praktisk/musisk fags udvikling mod øgede praksisfaglighed.

Forhåbentligt bliver der også indset, måske ved en gennemgang af fagets indhold med praksisfaglighed som søgelys, at dramafaget, som er et praktisk betoned og praksisorienteret kunstfag, er lige så relevant til UVMs initiativer som de fire andre praktisk/musisk fag.

DDLDF opfordrer hermed på det stærkeste vis, at faget drama også tilbydes som et af de obligatoriske praktisk/musisk fag.

Med de bedste hilsener,

Robert Söderstrand på vegne af Danmarks Dramalærerforening.

robert@dk-drama.dk

mail@dk-drama.dk

robertsoderstrand@gmail.com

Hjem siden:

<http://www.dk-drama.dk/>

Styrket praksisfaglighed m.v.
AGRGRUND@uvm.dk
Rikke.Norregaard@uvm.dk

10. oktober 2018

Høringssvar vedr. lov om ændring af lov om folkeskolen (Styrket praksisfaglighed m.v.)

S2018-006160
D2018-121469

Danmarks Lærerforening takker for muligheden for at afgive høringssvar vedr. lov om ændring af lov om folkeskolen (styrket praksisfaglighed m.v.).

Foreningen er enig i, at der brug for at skabe en balance mellem den boglige og den praksis- og anvendelsesorienterede undervisning i folkeskolen. Foreningen hilser derfor initiativer, der fjerner fokus fra den mere og mere boglige undervisning, som alene leder frem mod afvikling af test, prøver og eksamen, velkomment.

En styrkelse af praksis- og anvendelsesorienteret undervisning kræver en omfattende, længerevarende og prioriteret indsats. Danmarks Lærerforening stiller sig tvivlende overfor, om det fremsatte lovforslag vil have en positiv effekt. Dette skyldes bl.a.:

- at praksisfaglighed ikke er et entydigt defineret begreb, og at det i lovforslaget anvendes i en meget snæver fortolkning.
- at forslaget ikke er finansieret. Der vil således mangle resurser til en ændret undervisningspraksis, til kompetenceløft af lærere og til bedre undervisningsfaciliteter i form af værksteder og lignende samt til afholdelse af prøver og praktik.
- at lovforslaget ikke sikrer et ensartet tilbud til folkeskoles elever, men vil medføre endda meget store forskelle fra kommune til kommune – måske endda fra skole til skole.

En konsekvens af forslaget er derfor, at det understøtter den uheldige opfattelse, at de boglige fag (de humanistiske – og de naturvidenskabelige) er vigtigere end de praktisk musiske og risikerer at bidrage til øget social ulighed.

Praksisfaglighed

Begrebet praksisfaglighed er ikke klart defineret. Som det anvendes i dette lovforslag, er der tale om en meget snæver fortolkning, som alene knytter praksis og anvendelsesorientering til de praktisk musiske fag. Der burde i stedet sættes øget fokus på begreber som anvendelsesorientering og praksisfaglighed i forhold til alle skolens fag og klassetrin.

I folkeskolen skal der være fokus på erhvervsuddannelserne, herunder de fire hovedområder. Men folkeskolen skal ikke kun undervise frem mod dele af ungdomsuddannelserne. Det fremgår af folkeskolens formålsparagraf § 1, stk.

1, at "folkeskolen skal give eleverne kundskaber og færdigheder, der forbereder dem til videre uddannelse og giver dem lyst til at lære mere."

Alle elever, uanset hvilken uddannelsesvej de vælger, har krav på at få styrket deres praksisfaglige kompetencer – sådan som de beskrives i indledningen til lovforslaget.

Foreningen foreslår derfor;

- at der mere langsigtet arbejdes for en helhedsorienteret undervisning med balance mellem de boglige og de anvendelses- og praksisorienterede færdigheder og kundskaber i alle folkeskolens fag og på alle klassetrin.
- at folkeskolens test og prøver ændres, så de bedre kan afspejle en mere helhedsorienteret undervisning.

Manglende finansiering

Der mangler finansiering til alle elementer i lovforslaget. Hvis skolerne ikke tilføres ekstra midler, vil det ikke lykkes at styrke de praktisk musiske fag eller elevernes praksisfaglige kompetencer.

Manglen på resurser vil i mange kommuner medføre, at der kommer til at mangle de faciliteter, der er nødvendige for at kunne tilbyde en mere praksis- og anvendelsesorienteret undervisning. – herunder undervisningslokaler til de praktisk musiske fag.

For at kompensere for den manglende økonomi vil kun de obligatoriske dele af lovforslaget blive opfyldt, og som konsekvens heraf vil der tilbydes færre valgfag og andre praktisk musiske fag end håndværk og design.

Skal intentionerne i lovforslaget opfyldes, vil der opstå yderligere mangel på lærere med undervisningskompetence i de praktisk musiske fag.

Foreningen foreslår derfor:

- at der skaffes tilstrækkelige midler til at udbygge folkeskolernes undervisningsfaciliteter,
- at der afsættes midler til øget materialeforbrug og
- at der afsættes tilstrækkelige resurser til efter- og videreuddannelse af lærere.

Øget ulighed og forskellig standard

I lovforslagets bemærkninger til nr. 5 står:

"Den foreslåede ændring vil medføre et behov for at ændre bekendtgørelse nr. 1090 af 29. august 2018 om folkeskolens prøver (proveteknologien), således at der fastlægges nærmere regler om prøver, som kommunalbestyrelsen kan beslutte at afholde, og hvordan disse prøver skal gennemføres. Der vil endvidere skulle udvikles prøvevejledninger i billedkunst og musik, som ikke tidligere har været prøve-fag.

Det vil være kommunalbestyrelsen eller den, som kommunalbestyrelsen har bemyndiget hertil, der beslutter, om der afholdes prøve i de praktiske/musiske valgfag. Hvis kommunen vælger,

at prøven kun skal afholdes for nogle elever, vil afgrænsningen af den pågældende elevgruppe skulle ske på et sagligt grundlag. Det vil således være muligt at beslutte, at prøverne kun afholdes på visse skoler eller i visse fag.

Det vil derimod ikke være muligt at beslutte, at der skal ske forskelsbehandling af eleverne på baggrund af elevernes faglige niveau eller forudsætninger, udover hvad der følger af reglerne om fritagelse fra prøver.”

Disse regler vil medføre store forskelle. Der er bl.a. uklart, hvad der forstås ved "at prøven kan afholdes for *nogle elever*"? Som konsekvens vil der opstå forskellig praksis fra skole til skole og fra kommune til kommune. Disse forskelle vil bidrage til, at elever og forældre fravælger skoler på grund af deres prøvetilbud eller mangel på samme.

Ligeledes vil reglerne medføre uens standarder i forhold til tilbud af (valg)fag, prøver og praktik. Fx vil det øge sociale ulighed, at det er op til elev (og forældre) at finde en praktikplads, hvis en elev ønsker at udnytte sit retskrav på skoler, der ikke tilbyder erhvervspraktik i både 8. og 9. klasse.

Foreningen anbefaler derfor:

- at alle relevante aktiviteter i forbindelse med undervisningen og overgangen til uddannelse og erhverv er tilgængelig for alle elever, der kan drage fordel af dette – herunder vejledning.
- at dette princip også gælder også for praktik.

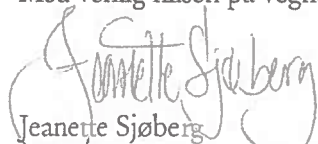
Danmarks Lærerforening foreslår:

- at kommunen pålægges at støtte elever, der ønsker at udnytte sit retskrav på erhvervspraktik, i at finde relevant praktik.

Vedlagt er hørings svar fra følgende faglige foreninger:

- Bilag 1: Fælles hørings svar fra billedkunst, håndværk og design, madkundskab og musik
- Bilag 2: Danmarks Vejlederforening
- Bilag 3: FALIHOS, Foreningen af lærere i historie og samfundsfag
- Bilag 4: Danmarks Dramalærerforening

Med venlig hilsen på vegne af Danmarks Lærerforening

Jeanette Sjøberg

Medlem af forretningsudvalget og formand for Undervisningsudvalget

Bilag 1: Fælles høringssvar fra billedkunst, håndværk og design, madkundskab og musik

Fælles høringssvar af 14.oktober 2018 til **lov om ændring af lov om folkeskolen (Styrket praksisfaglighed m.v.)**

I høringssvaret forholder vi os udelukkende til de forslag, som omhandler de obligatoriske praktisk/musiske valgfag. De faglige foreninger for henholdsvis billedkunst, håndværk og design, madkundskab og musik så med glæde, at Folkeskoleforligskredsen den 12. juni 2018 besluttede en styrket praksisfaglighed i folkeskolen ved at indføre to-årige obligatoriske praktisk/musiske valgfag på 7.-8.klassetrin. Det er vigtigt, at alle elevers praksisfaglige kompetencer kommer i spil.

Når netop **alle** elevers kompetencer skal i spil, er det derfor meget u hensigtsmæssigt, at ét fag - håndværk og design får **skal** status, mens de øvrige fag - billedkunst, musik og madkundskab får **kan** status. Det kan, i yderste konsekvens, betyde, at der i enkelte kommuner kun udbydes ét fag. I princippet bortfalder elevens mulighed for at træffe et reelt valg her. Derfor mener vi blandt andet, at der ikke skal skelnes mellem skal og kan fag. Alle 4 fags fagligheder er nødvendige, derfor skal de ligestilles, tilbydes som to-årige valgfag og afsluttes med en obligatorisk prøve.

I lovforslaget lægges op til, at kommunerne kan beslutte, hvilke fag der skal udbydes, og hvorvidt der skal afholdes prøver i valgfagene.

Vores fag har krav på at blive taget alvorligt, på lige fod med øvrige fag i folkeskolen. Det er, på alle måder, et forkert signal at sende, hvis de praktisk/musiske fag bliver reducerede til fag som ene og alene er afhængige af kommunale beslutninger. **Ingen** andre obligatoriske fag i folkeskolen er - os bekendt - overladt til kommunale beslutninger. Praksisfaglighedens betydning og prioritering skal ikke være betinget af, hvilken bopælskommune den enkelte elev kommer fra. Det er således nødvendigt at folkeskolens obligatoriske fagrække, samt prøver i de praktisk/musiske fag, er en ministeriel beslutning, af hensyn til ligestilling af landets elever.

I øjeblikket er der mulighed for aflæggelse af frivillige prøver i hhv. håndværk og design og madkundskab. Overgår vi til kommunale beslutninger, frygter vi en forringelse af gældende praksis.

Da Idræt blev et prøvefag, blev det uden problemer med en obligatorisk prøve. Det mener vi også skal gælde for billedkunst, håndværk og design, madkundskab og musik.

Skal folkeskolens formål tages alvorligt, jfr.

Stk. 2: "Folkeskolen skal udvikle arbejdsmetoder og skabe rammer for oplevelse, fordybelse og virkelyst, så eleverne udvikler erkendelse og fantasi og får tillid til egne muligheder og baggrund for at tage stilling og handle." og

stk. 3: "Folkeskolen skal forberede eleverne til deltagelse, medansvar, rettigheder og pligter i et samfund med frihed og folkestyre. Skolens virke skal derfor være præget af ligeværd, åndsfrihed og demokrati.",

så er det yderst problematisk, at håndværk og design får særstatus, som betyder, at den enkelte elev, med interesser i de andre valgfag, ikke udvikler sine særlige praktisk/musiske potentialer, og dermed ikke opnår tillid til egne muligheder og fremtidige valg. Det er ikke at sætte eleven i centrum!

Ifølge lovforslaget skal valgfagene bygge videre på de kompetencer og viden, der er opnået i det obligatoriske forløb.

For alle prøvefag i folkeskolen gør det sig gældende, at der har været et ubrudt og kontinuerligt forløb frem imod afgangsprøven i 9. klasse. De praktisk/musiske fags udfordring (jfr. § 16, stk. 3, 2. pkt.) er, at de - i det obligatoriske forløb - bliver forvaltet og prioriteret forskelligt.

Hvad angår billedkunst, så foreligger der ikke et kontinuerligt forløb. Fagets obligatoriske forløb afsluttes på 5. årgang. Det betyder et år uden undervisning i billedkunst. Det har konsekvenser for, hvilke krav der kan stilles til eleverne i valgfaget, da deres kompetenceniveau allerhøjst svarer til 5. klasse. Derfor skal der bruges uforholdsmæssigt meget tid på at repetere, frem for at bygge videre på det obligatoriske forløb.

Hvad angår håndværk og design samt madkundskab, så har vi en fælles pulje af vejledende timer, med den konsekvens, at de enkelte skoler prioriterer vidt forskelligt. Man kan således risikere, at fagene ikke har et kontinuerligt forløb. Musikfaget er det eneste, der er sikret en kontinuitet. Vi mener, at billedkunst skal timemæssigt ligestilles med musik, og timetalspuljen for hhv. håndværk og design samt madkundskab skal målrettes det enkelte fag.

Indførelse af praktiske obligatoriske fag i overbygningen giver anledning til følgende opmærksomhedspunkter:

- Faglokaler skal indrettes og udstyres, så de passer til både de store og små elever.
- Efter-/videreuddannelse af lærere inden for fagområderne, således at kravet om kompetencedækning opfyldes, og lærerne er rustede til at føre til prøve.
- Det er nødvendigt, at man på læreruddannelsen opprioriterer de praktisk/musiske fag, både timemæssigt og fagligt, således at målene for de obligatoriske valgfag i folkeskolen, opfyldes, og lærerne bliver i stand til at føre til prøve.
- Tilførsel af økonomi til gennemførelse af undervisning og obligatoriske prøver i de praktisk/musiske valgfag.
- Da varslet er så kort, foreslår vi, at skolerne - i en overgangsperiode - mindst skal udbyde 2 af de 4 fag, og at kommunerne skal udbyde alle 4 fag på et antal skoler i kommunen, så eleverne får et reelt valg, der kan tilgodese deres evner og interesser.

Skal vores fælles bestræbelser for at sikre udskolingseleverne en højere grad af kreativitet og praksisfaglighed, så kræver det, at Undervisningsministeriet sætter rammer og regler klart. Det vil medføre en reel vurdering af den praksisfaglige del i UPV'en. Derudover motiverer det eleven til fordybelse og virkelyst samt giver tillid til egne muligheder, i forhold til valg af ungdomsuddannelse.

Med venlig hilsen og
på foreningernes vegne

DANMARKS
**BILLED
KUNST**
LÆRERE

DE TILHØRER
**HÅNDVÆRK
& DESIGN**

Lene Børst *Carsten* *Mimmi* *Karen Johansen*

Vedr.: Høring over udkast til forslag til lov om ændring af lov om folkeskolen (Styrket praksisfaglighed m.v.)

Danmarks Vejlederforening (DVF) er ikke på høringslisten til dette lovforslag, men da vi har en samarbejdsaftale med Danmarks Lærerforening og er én af de faglige foreninger i DLF, vil vi gerne bidrage til Danmarks Lærerforenings høringssvar.

Lovforslaget er forbundet med de politiske intentioner om at få flere afgangselever til at vælge en erhvervsuddannelse, og det er knyttet til muligheden for at vurdere elevernes praksisfaglige kompetencer som del af UPVen i 8. og 9. klasse (uddannelsesparathedsvurderingen). Forslaget har derfor stor interesse for vejledere i UUerne (den kommunale ungeindsats fra 1.8.2019) og dermed for Danmarks vejlederforening.

Fra DVF har vi følgende bemærkninger til lovforslaget:

1)

Vi støtter generelt den større vægtning af praksisfaglighed.

2)

Vi foreslår, at forslaget i § 9, stk. 3:

”I 8. og 9. klasse har eleverne krav på udsendelse i praktik, jf. 1. pkt., i op til en uge i 8. klasse og igen i 9. klasse. Afgørelse om udnyttelse af retten til at blive udsendt i praktik i 8. og 9. klasse træffes af eleven i samråd med forældrene, jf. § 54”

ændres til, at det bliver *obligatorisk* for alle elever i 8. og 9. klasse at komme i erhvervspraktik.

Begrundelsen herfor er, at både elevorganisationen Danske Skolelever og ungdoms- og vejledningsforskere ser erhvervspraktik som vigtige forudsætninger for, at eleverne får kendskab til et bredere udsnit af erhvervs- og arbejdslivet, end det, de (måske) kender fra deres forældre. Erhvervspraktik kan sammen med initiativer i den åbne skole bidrage til bedre forudsætninger for den del af elevernes karrierelæring, der omfatter omverdenskendskab og valgkompetencer.

Danmarks Vejlederforening

Vi foreslår endvidere, at forslaget om, at "Det vil være elevens opgave at finde en erhvervspraktikplads, hvis eleven ønsker at benytte retten til at komme i erhvervspraktik." (Ministeriets "Bemærkninger til lovforslaget", side 11 nederst), ændres til, at Ungdommens Uddannelsesvejledning (UU) informerer om og tilbyder alle elever hjælp til at finde erhvervspraktiksted i 8. og 9. klasse.

Begrundelsen herfor er, at elevernes kendskab til erhvervsområder og arbejdspladser naturligt vil være stærkt begrænset, ligesom de fleste forældre har begrænset viden om andre erhvervsområder end deres egne.

Vi håber, Danmarks Lærerforening vil tage disse bemærkninger med i sit høringssvar.

Med venlig hilsen
på Bestyrelsens vegne
Carla Tønder Jessing
Formand

Bilag 3: FALIHOS, Foreningen af lærere i historie og samfundsfag

På vegne af bestyrelsen kan det noteres at Falihos bifalder:

- den styrkede erhvervspraktik i både 8.-9.klasse. Det giver en tættere relation til det omgivende samfund.
- at valgfagskrav bortfalder ifm projektopgaven og sætter produktet i centrum

Verlig hilsen

Dennis Hornhave Jacobsen,
Lærer, freelancekonsulent, læremiddelforfatter og formand for Falihos -
foreningen af lærere i historie og samfundsfag
Mobil: 28127889

FALIHOS

FORENINGEN AF LÆRERE I HISTORIE OG SAMFUNDSFAG

Bilag 4: Danmarks Dramalærerforening

Vi vil fra Danmarks Dramalærerforening kraftigt anbefale at man indskriver faget drama på lige fod de øvrige nævnte fag.

Forskning og praksiseerfaring med undervisning i pædagogisk drama viser, at eleverne styrker en vifte af kompetencer som evner til samarbejde, evne til faglig fordybelse, empatisk opmærksomhed, kropslig bevidsthed, evner til at tolke sammenspil og relationer og meget mere.

Der foreligger en omfattende forskning på området som konkluderer det nævnte. Yderlige info om dette på Danmarks dramalærerforenings [hjemmeside](#).

Med venlig hilsen

Karsten Petersen

Danmarks Dramalærerforening

København d. 15. oktober 2018

Til

Undervisningsministeriet, Departementet
Frederiksholm Kanal 25
1220 København K

Fremsendt som e-post til AGRGRUND@uvm.dk og rikke.norregaard@uvm.dk med følgende angivelse i emnefeltet:
"Høringssvar – (Styrket praksisfaglighed) lov om ændring af lov om folkeskolen".

Høring vedr. lov om ændring af lov om folkeskolen (Styrket praksisfaglighed)

I høringsbrev af 26. september 2018 anmoder Undervisningsministeriet ved Departementet om eventuelle bemærkninger vedrørende ovenstående. Foreningen Danmarks Private Skoler – grundskoler og gymnasier takker for muligheden til at give vores synspunkter til kende.

Lovændringen kommer ikke direkte til at influere på den frie skolesektor. Der er ikke noget krav om, at frie grundskoler skal tilbyde valgfag. En fri grundskole skal "stå mål" med de obligatoriske fag og emner i folkeskolen. Den frie grundskole kan, men skal ikke tilbyde erhvervspraktik, introduktionskurser og brobygning til og med 9. klasse. Den frie grundskole skal dog, uanset, "stå mål med" folkeskolens obligatoriske emne "Uddannelse og job".

Den frie grundskole har mulighed for anderledes veje til at styrke af elevernes praksisfaglighed, således at det passer til den enkelte frie grundskoles undervisningstilbud, værdigrundlag og pædagogiske praksis. Dog således, at skolen kan lave en uddannelsesparathedsvurdering, der indeholder elevens praktiske færdigheder og kreativitet, arbejdskendskab, arbejdspladsfærdigheder og virkestrang, værksstedsfærdigheder, færdigheder i at kunne skifte perspektiv mellem del og helhed - og færdigheder i at kunne anvende teorier i praksis. De frie og private skolars spillerum til på deres måde at løse opgaven giver mulighed for en agilitet og en kreativitet, der formodentligt kan bruges til at inspirere til anderledes måder at styrke praksisfagligheden på.

Alle er enige om, at vi i den nære fremtid kommer til at mangle dygtige erhvervsuddannede i Danmark. Men den politiske agenda og de meget konkrete og ensrettede løsninger, i dette tilfælde for folkeskolerne, på den manglende elevtilgang til erhvervsuddannelserne kan være indsnævrende og have modsatrettet effekt. Der er god ræson i det øgede fokus på det anvendelsesorienterede og det praktiskfaglige. Men ligesom for de frie og private skoler, er det også vigtigt for de offentlige skoler, at politikerne slipper taget, for at give skolerne større mulighed for lokalt at tilpasse deres undervisnings- og uddannelsesstilbud til de aktører, der er i og omkring skolen - inden for nogle overordnede rammer. Foreningen ser derfor positivt på, at det er den enkelte kommune, der skal beslutte, om der skal afholdes prøve i de praktiske/musiske valgfag. Foreningen vil i øvrigt være stærk modstander af gøre prøven i det praktiske/musiske valgfag obligatorisk.

Foreningen uddyber gerne høringssvaret.

På foreningens vegne,
Karsten Suhr, formand
ks@privateskoler.dk

Danmarks Private Skoler
Ny Kongensgade 15, 3.
1472 København K

Frederik Olund Kirkegaard

Fra: Rina Raun Borg <RRB@da.dk>
Sendt: 24. oktober 2018 14:52
Til: DEP - AGR GRUND; Rikke Nørregaard
Emne: Høring over udkast til forslag til lov om ændring af lov om folkeskolen (Styrket praksisfaglighed m.v.)
Vedhæftede filer: Høringsbrev.pdf; Høringsliste.pdf; Lovudkast.pdf

Til rette vedkommende

DA har ingen bemærkninger til høring over udkast til forslag til lov om ændring af lov om folkeskolen (Styrket praksisfaglighed m.v.).

Med venlig hilsen

Rina Raun Borg
Administrativ koordinator, barselsvikar

Fra: Ida Kirstine Riber <Ida.Kirstine.Riber@uvm.dk> **På vegne af DEP - AGR GRUND**

Sendt: 26. september 2018 14:37

Til: 'bkf@bkchefer.dk' <bkf@bkchefer.dk>; 'bupl@bupl.dk' <bupl@bupl.dk>; 'brd@brd.dk' <brd@brd.dk>; 'landsformanden@danmarksbilledkunstlaerere.dk' <landsformanden@danmarksbilledkunstlaerere.dk>; 'eva@eva.dk' <eva@eva.dk>; 'dif@dif.dk' <dif@dif.dk>; 'dlf@dlf.org' <dlf@dlf.org>; 'info@privatskoleforening.dk' <info@privatskoleforening.dk>; Dansk Arbejdsgiverforening <DA@da.dk>; 'info@blind.dk' <info@blind.dk>; 'ddl@ddl.dk' <ddl@ddl.dk>; 'dcum@dcum.dk' <dcum@dcum.dk>; 'info@dgi.dk' <info@dgi.dk>; 'nuj@damusa.dk' <nuj@damusa.dk>; 'info@dmkl.dk' <info@dmkl.dk>; 'dmpf@dmpf.dk' <dmpf@dmpf.dk>; 'regioner@regioner.dk' <regioner@regioner.dk>; 'uc-dk@uc-dk.dk' <uc-dk@uc-dk.dk>; 'dp@dp.dk' <dp@dp.dk>; 'dse@skoleelever.dk' <dse@skoleelever.dk>; 'df@friskoler.dk' <df@friskoler.dk>; 'di@di.dk' <di@di.dk>; 'dt@datatilsynet.dk' <dt@datatilsynet.dk>; 'dh@handicap.dk' <dh@handicap.dk>; 'los@los.dk' <los@los.dk>; 'hannieskildsen@gmail.com' <hannieskildsen@gmail.com>; 'dch@dch.dk' <dch@dch.dk>; 'dssv@dssv.dk' <dssv@dssv.dk>; 'drc@drcenter.dk' <drc@drcenter.dk>; 'info@efterskoleforeningen.dk' <info@efterskoleforeningen.dk>; 'foa@foa.dk' <foa@foa.dk>; 'info@fadd.dk' <info@fadd.dk>; 'hej@friefagskoler.dk' <hej@friefagskoler.dk>; 'dj@sctib.dk' <dj@sctib.dk>; 'info@fffp.dk' <info@fffp.dk>; 'lone@carlsonn.dk' <lone@carlsonn.dk>; 'ligevaerd@ligevaerd.dk' <ligevaerd@ligevaerd.dk>; 'sophusn@efterskole.dk' <sophusn@efterskole.dk>; 'fsl@fsl.dk' <fsl@fsl.dk>; 'center@humanrights.dk' <center@humanrights.dk>; Ankestyrelsen <ast@ast.dk>; 'kl@kl.dk' <kl@kl.dk>; 1 - KFST Officiel hovedpostkasse <kfst@kfst.dk>; 'heras@slagelse.dk' <heras@slagelse.dk>; 'lu@lus.dk' <lu@lus.dk>; 'lo@lo.dk' <lo@lo.dk>; 'jki@aarhus.dk' <jki@aarhus.dk>; 'sune@lilleskolerne.dk' <sune@lilleskolerne.dk>; 'admin@danksang.dk' <admin@danksang.dk>; 'info@privateskoler.dk' <info@privateskoler.dk>; 'info@rigsrevisionen.dk' <info@rigsrevisionen.dk>; SIRI Rådet for Etniske Minoriteter <rem@siri.dk>; 'skolelederne@skolelederne.org' <skolelederne@skolelederne.org>; 'post@skole-foraeldre.dk' <post@skole-foraeldre.dk>; 'sl@sl.dk' <sl@sl.dk>; 'post@teamdanmark.dk' <post@teamdanmark.dk>; 'info@uddannelsesforbundet.dk' <info@uddannelsesforbundet.dk>; 'uudk@uudanmark.dk' <uudk@uudanmark.dk>; 'ungdomsringen@ungdomsringen.dk' <ungdomsringen@ungdomsringen.dk>; 'Ung@ungdomsskoleforeningen.dk' <Ung@ungdomsskoleforeningen.dk>

Emne: Høring over udkast til forslag til lov om ændring af lov om folkeskolen (Styrket praksisfaglighed m.v.)

Genfremsendes med vedhæftninger.

Fra: Ida Kirstine Riber **På vegne af DEP - AGR GRUND**

Sendt: 26. september 2018 14:30

Til: bkf@bkchefer.dk; bupl@bupl.dk; brd@brd.dk; landsformanden@danmarksbilledkunstlaerere.dk; eva@eva.dk; dif@dif.dk; dlf@dlf.org; info@privatskoleforening.dk; da@da.dk; info@blind.dk; ddl@ddl.dk; dcum@dcum.dk;

Undervisningsministeriet
Att.: Rikke Nørregaard
AGRGRUND@uvm.dk
Rikke.Norregaard@uvm.dk

24. oktober 2018

Høringsvar vedr. Udkast til forslag til lov om ændring af lov om folkeskolen (Styrket praksisfaglighed m.v.)

Dansk Erhverv støtter den politiske aftale fra 12. juni 2018 om styrket praksisfaglighed i folkeskolen, som Dansk Erhverv mener vil styrke folkeskolernes arbejde med at sikre det anvendelsesorienterede og praksisfaglige en stærkere plads i skolernes undervisning.

Øget fokus på anvendelsesorienteret og praksisfaglig undervisning er et væsentligt indsatsområde i folkeskolen, da det vil medvirke til at langt flere børn og unge får viden om de praksisfaglige uddannelsesmuligheder, der findes på den anden side af skolen, herunder ikke mindst den brede vifte af muligheder i erhvervsuddannelserne. Samtidig vil det bidrage til at skabe en mere varieret, motiverende og inspirerende skoledag for flere elever og derved styrke skolens undervisning.

Dansk Erhverv er enig i, at de praksisfaglige elementer skal ses i sammenhæng med de fire hovedområder på erhvervsuddannelserne. Det er helt afgørende, at praksisfagligheden ikke afgrænses til kun at omhandle en del af erhvervsuddannelsernes fagligheder, men at indsatsen i grundskolen afspejler den diversitet og fylde, der findes i erhvervsuddannelserne.

Dansk Erhverv noterer sig, at aftalepartierne anser den politiske aftale som første fase i forhold til at understøtte større praksisfaglighed i folkeskolen og dermed i forhold til at få flere unge til at søge og gennemføre en erhvervsuddannelse. Dansk Erhverv er enig i, at den politiske aftale om styrket praksisfaglighed ikke kan stå alene, og at der er brug for langt flere initiativer til at styrke den praksisfaglige og anvendelsesorienterede undervisning i folkeskolen.

I den forbindelse håber Dansk Erhverv også, at forhandlingerne om regeringens udspil til styrkede erhvervsuddannelser fra 12. september 2018 munder ud i en stærk aftale med langt flere initiativer, som skal understøtte anvendelsesorienteret undervisning og praksisfaglighed i folkeskolen. For Dansk Erhverv er det afgørende, at det praksisfaglige og anvendelsesorienterede ikke alene afgrænses til de praktisk/musiske fag, men også integreres i skolens øvrige fagrække, f.eks. gennem stærke rammer for samarbejde mellem folkeskoler, erhvervsskoler og erhvervsliv.

Med forslaget lægges der op til at gøre det obligatorisk for eleverne at vælge et praktisk/musisk toårigt valgfag blandt fagene håndværk/design, billedkundskab, madkundskab eller musik. Dansk Erhverv støtter, at der skal vælges et obligatorisk praktisk/musisk valgfag. Det bør dog overvejes

at lade eleverne vælge forsøgsvalgfaget i teknologiforståelse. Dansk Erhverv har en forventning om, at faget som minimum bliver gjort permanent som valgfag, når forsøget er gennemført, og at faget derfor kan indgå på lige fod med de fire øvrige fag. Det forudsætter dog, at forsøgsfaget også (ligesom billedkunst og musik) udvikles til at være et toårigt valgfag.

Med venlig hilsen

Claus Rosenkrands Olsen
Uddannelsespolitisk chef
M. +45 2949 4696
T. +45 3374 6134
cro@danskerhverv.dk

24. oktober 2018

Til Undervisningsministeriet

sendt via AGRGRUND@uvm.dk og Rikke.Norregaard@uvm.dk

Hørings svar vedrørende forslag til lov om ændring af lov om folkeskolen (Styrket praksisfaglighed m.v.)

DAMUSA forholder sig alene til de lovforslagsændringer, der omhandler valgfag og prøveafleggelsen i disse, da retten til erhvervspraktik ikke ligger inden for DAMUSAs kompetenceområde.

DAMUSA ønsker at påpege vigtigheden af, at det i lovbemærkningerne præciseres, at udbuddet af valgfag sker i samarbejde med den kommunale eller kommunalt støttede musik-, billed- eller kulturskole. En sådan præcisering vil understøtte lovteksterne i både lov om folkeskolen og lov om musik, som beskriver et gensidigt forpligtende samarbejde mellem musik- og folkeskoler, og det vil styrke folkeskolernes og musikskolernes sammenhængskraft samt understøtte et kreativt-fagligt løft af folkeskolen.

DAMUSA ser med stor glæde på, at udkastet til lovændringen betyder, at musik og billedkunst bliver toårige valgfag med tilhørende mulighed for aflæggelse af prøve i disse fag. Et toårigt valgfag giver langt større mulighed for fordybelse og udvikling af færdigheder. Muligheden for en afsluttende prøve understreger fagets vigtighed og skaber klarere mål for, hvad der skal opnås i løbet af de to år.

Imidlertid finder DAMUSA det problematisk, at ét praktisk/musisk valgfag gøres obligatorisk og "SKAL" udbydes, medens de øvrige fag alene "KAN" udbydes af den enkelte skole. Vi ser en risiko for, at flere skoler kun vil udbyde faget håndværk & design, og dermed forringes elevernes mulighed for at vælge praktisk/musisk fag efter interesse og evner. DAMUSA mener, at skolen altid bør sætte eleven i centrum og give den enkelte mulighed for at udvikle og fordybe sig, hvor deres interesser er stærkest, for at styrke den enkeltes oplevelse af succes og samlede motivation for læring.

DAMUSA ser gerne, at de fire praktisk/musiske valgfag sidestilles.

Med venlig hilsen

Bjarne Kaspersen Hansen
Formand

og

Nina Ulf Jørgensen
Generalsekretær

København, oktober 2018

Høringsvar

Forslag til Lov om ændring af lov om folkeskolen (Styrket praksisfaglighed mv.)

Danske Musik- og Kulturskoleledere, DMKL, takker for muligheden for at afgive høringssvar.

Dette høringssvar forholder sig til forslaget med fokus på musik og billedkunst, da disse to fag indgår i det lovpligtige gensidigt forpligtende samarbejde mellem folkeskolen og de kommunale musik- og kulturskoler.

- **Muligheden for at aflægge eksamen i musik og billedkunst**
Denne mulighed hilser DMKL velkommen.
- **Samarbejdet med de kommunale musik- og kulturskoler**
DMKL opfordrer til, at der i bemærkningerne til loven henvises til samarbejdet med de kommunale musik- og kulturskoler. I lighed med bemærkningernes henvisning til samarbejdet med de kommunale ungdomsskoler.
Folkeskolerne er som en del af folkeskolereformen forpligtede til at samarbejde med den kommunale musikskole. I omkring halvdelen af kommunerne er musikskolen en del af den kommunale kulturskole, hvor der også tilbydes undervisning i andre kunstarter end musik. Samarbejdet om musik er således en mulighed i alle kommuner, og samarbejdet om billedkunst (som en del af kulturskoletilbuddet) er en mulighed i godt halvdelen af kommunerne.
- **'Kan' versus 'skal' er problematisk for fagene musik og billedkunst**
Det er problematisk at ét valgfag – håndværk og design – foreslås som et valgfag, der **skal** tilbydes, mens de øvrige fag – herunder musik og billedkunst - foreslås som valgfag der **kan** tilbydes
Fra forslaget:
"Stk. 8. På 7. og 8. klassetrin skal eleverne tilbydes valgfaget håndværk og design, jf. § 9, stk. 1, nr. 9, og kan tilbydes valgfagene billedkunst, musik og madkundskab, jf. § 9, stk. 1, nr. 4, 8 og 10."
Det forekommer overvejende sandsynligt, at det vil svække mulighederne for at tilbyde musik og billedkunst, når faget håndværk og design **skal** tilbydes. Især for skoler med få resurser.
Jack Ma, grundlæggeren af den kinesiske netgigant Alibaba, sagde på Davos-topmødet, at vi ikke kan lære børn at konkurrere med maskiner. Musik og billedkunst er fag, han opfordrer alle til at lægge vægt på i undervisningen. En vurdering, DMKL bakker op om.
- **Kompetencedækning i billedkunst**
Bemærkningerne til loven viser en bekymrende lav kompetencedækning i faget billedkunst. 1 ud af 3 lærere i faget har ikke kompetence til at undervise. Ministeriet opfordres til at udrede, hvordan den alt for lave kompetencedækning i billedkunst kan rettes op.
- **Uddannelse af kvalificerede undervisere generelt**
DMKL benytter lejligheden til at gøre opmærksom på det generelle problem i forhold til tilstrækkelig uddannelse af lærerkræfter indenfor de praktisk-musiske fag. Der er stigende behov for veluddannede

Landsorganisationen Danske Musik- og Kulturskoleledere, DMKL, varetager musik- og kulturskolernes interesser

musikpædagoger, billedkunst-formidlere mv., og der bør sættes kraftigt fokus på behovet for opgradering/udvikling af uddannelserne såvel på de kunstneriske uddannelser som på professionshøjskolerne.

På foreningens vegne og med venlig hilsen
Anja Reiff
Formand for Danske Musik- og Kulturskoleledere

Undervisningsministeriet
Att. AGRGRUND@uvm.dk og
Rikke.Norregaard@uvm.dk

23. oktober 2018
Ref.: MT
J.NR.: 2015-0073/164893

Danske Professionshøjskoler
Ny Vestergade 17 st. tv.
1471 København K
Tel. 3338 2200
uc-dk@uc-dk.dk
danskeprofessionshøjskoler.dk

Hørings svar: Udkast til lov om ændring af lov om folkeskolen (Styrket praksisfaglighed m.v.)

Danske Professionshøjskoler takker for muligheden for at komme med hørings svar til udkast til lov om ændring af lov om folkeskolen (Styrket praksisfaglighed m.v.).

Danske Professionshøjskoler støtter de foreslåede lovændringer i forhold til, at der indføres et obligatorisk praktisk/musisk valgfag i 7.-8. klasse, som eleverne kan aflægge prøve i, hvis kommunalbestyrelsen beslutter det, samt at projektopgaven i 9. klasse kan gøres mere praksisfaglig og at eleverne får ret til at komme i erhvervspraktik i 8. og 9. klasse og til at igangsætte et praksisfagligt udviklingsprojekt. Alle disse tiltag forventes at fremme forståelsen for og søgningen til erhvervsuddannelserne, herunder at alle elever i udkolingen fremover får konkrete erfaringer med, hvad det vil sige at kunne et håndværk.

Danske Professionshøjskoler vil dog gøre opmærksom på, at der med lovforslaget og den politiske aftale ikke er taget aktivt stilling til, hvad det betyder for efterspørgslen på lærerkompetencer i folkeskolen. Det fremgår af bemærkningerne til lovforslaget, at "Undervisningsministeriet har konstateret, at kompetencedækningen i de fire fag ligger under eller på gennemsnittet, men at der i alle fagene er uudnyttede ressourcer i form af lærere med linjefag eller tilsvarende kompetencer, som ikke underviser i fagene." Danske Professionshøjskoler er ikke enig i, at alle de nødvendige kompetencer vil kunne tilvejebringes alene gennem en bedre kompetenceudnyttelsesgrad i folkeskolerne, idet lovforslaget udvider og ændrer opgaven for lærerne i de berørte fag. Lærerne skal blandt andet føre eleverne til eksamen i fagene fremover.

Hvis udspillet skal realiseres med de beskrevne ambitioner, forudsætter det et kompetenceløft af lærerne i folkeskolen i de berørte undervisningsfag. Der er desuden behov for tiltag i forhold til at tilpasse indholdet af og evt. omfanget af undervisningen i de berørte undervisningsfag på læreruddannelsen og kompetenceudvikling af undervisere på læreruddannelsen.

Det vil være en opgave som professionshøjskolerne meget gerne vil løfte, og som professionshøjskolerne er parate til at løfte, men det vil kræve finansiering af et kompetenceløft hos lærere, der er ansat i kommunerne samt kompetenceudvikling

af undervisere på læreruddannelsen og udvikling af tilpasninger af undervisningsfagene på læreruddannelsen.

Danske Professionshøjskoler vil derfor gøre tydeligt opmærksom på, at der under afsnittet om "Markante implementeringskonsekvenser i det offentlige" bør tilføjes udgifter for kommunerne til kompetenceudvikling af lærere samt udgifter for professionshøjskolerne som udbyder af læreruddannelsen. Lovforslaget indebærer en ufinansieret øget udgift for professionshøjskolerne til kompetenceudvikling af undervisere på læreruddannelsen samt udvikling af justeret indhold for de berørte undervisningsfag i læreruddannelsen.

Generelt bemærkes det, at professionshøjskolerne finder det problematisk, at der gennemføres initiativer, som skal forandre folkeskolen, uden at de følges op af kompetencer til lærerne på de berørte områder, fx i form af kompetenceudvikling og efter- og videreuddannelse. Det lader lærerne i stikken.

Med venlig hilsen

Stefan Hermann
Formand
Danske Professionshøjskoler

Hørings svar vedr. lov om ændring af lov om folkeskolen (Styrket praksisfaglighed m.v.)

I Danske Skoleelever er vi generelt positivt indstillede overfor den generelle tendens til et øget fokus på praksisfaglighed i udskoling.

Praktik og vejledning

Vi mener, at retten til erhvervspraktik i 8. og 9. klasse er den rigtige vej at gå. Dog er det her vigtigt for os at understrege vigtigheden af den rette vejledning, samt kendskab til mulighederne for at opnå erhvervspraktik i praksisfaglige erhverv, der kræver ressourcer til oplysning af eleverne.

Projekt opgave

Muligheden for at lave en mere praksisorienteret projekt opgave i 9. klasse mener vi også er den rette strategi. At den rette vejledning kan opnås hos de relevante faglærere er dog centralt for kvaliteten af denne, hvilket kræver ressourcer, da disse lærere ofte vil være tilknyttet andre klassetrin.

Ligestilling af de praktiske fag

I lovforslaget fremgår det, at faget Håndværk og Design bliver obligatorisk for skolerne at tilbyde i udskoling, hvor der ikke er krav om tilbud af de andre praksisfaglige fag. Det mener vi i Danske Skoleelever ikke er hensigtsmæssigt, da det er vigtigt at der på skolerne sikres et bredt tilbud, der matcher elevernes efterspørgsel og interesser. Derfor mener vi at de praktiske fag skal ligestilles, så de alle tilbydes til eleverne. Har man på mindre skoler ikke ressourcer til at udbyde disse fag, bør det være et tilbud for eleverne at tage disse praksisfaglige valgfag andre steder i kommunen.

Med venlig hilsen,

Sarah Gruszow Bærentzen

Formand, Danske Skoleelever

Nyborg d. 23.10.2018

18-084u/abo

**dansk
skoleidræt**

Lindholm Havnevej 31
5800 Nyborg

Tlf. 65 31 46 46

www.skoleidraet.dk
skoleidraet@skoleidraet.dk

SE-nr. 60833028

Høringsvar vedr. lov om ændring af lov om folkeskolen

(styrket praksisfaglighed mv)

Dansk Skoleidræt takker for muligheden for at indgive høringssvar og kvitterer for, at folkeskoleforligskredsen anerkender vigtigheden af de praktiske færdigheder i folkeskolen.

Dansk Skoleidræt bifalder initiativet om en styrket praksisfaglighed for de ældste elever i folkeskolen, som bl.a. udmønter sig i udbuddet af valgfag fra den praktisk/musiske-fagrække. Idrætsfaget har, i de seneste år, været begunstiget med en prøve i 9. kl. og det er erfaret at tiltaget har haft positiv effekt på fagets status. Et tiltag vi – i bestræbelsen på at styrke praksisfagligheden - bakker op om, at de øvrige praktisk-musiske fag også stilles i udsigt.

Dog med den betænkelighed, som lovforslaget lægger op til, at elever allerede i 8. klasse kan se frem til en obligatorisk prøve med karaktergivning.

Vi finder det positivt, at der sættes fokus på værdien af praksisfaglighed og anerkender samtidig præmissen om, at initiativet ikke direkte berører idrætsfaget i overbygningen.

Når det er sagt, så ønsker Dansk Skoleidræt dog at rette opmærksomheden på organisationens projektprogram Sunde Børn Bevæger Skolen, som har bevægelsesindsatser (Gåbus, Skoleport og Legepatruljen), som understøtter elevernes praksisfaglige kompetencer. Indsatser som ikke taler direkte ind i (valg)fag, men går på tværs af fag, klassetrin og elever og som indeholder elementer, hvor eleverne kan tilegne sig praktiske færdigheder så som; organisering, formidling og i arbejdet, hvor stor/lille-relationen sættes i spil med oplevelsen af at tage ansvar.

Bevægelsesindsatser som ydermere matcher og understøtter erhvervsuddannelsens hovedområde; omsorg, sundhed og pædagogik.

Dansk Skoleidræt registrerer og bemærker modsatte signaler, som sendes fra det skolepolitiske område i disse tider.

Med nærværende lovudkast synes at blive fremlagt en regulering af skolernes valgfags-udbud, som i nogen grad ensretter og indskrænker skolernes frihed til at oprette valgfag som det lokalt bedst giver mening. Dette set i lyset af rådgivningsgruppens anbefalinger (Fem pejlemærker for Fælles Mål i folkeskolen), som i foråret, betonedede skolernes frihed til en styrket lokal dialog og mindre central styring.

Det kan virke paradoksalt, at med lovforslaget bliver præmissen for oprettelsen af valgfag på skolerne politisk vedtaget og at valgfag, i yderste konsekvens (hvis skolen kun udbyder håndværk og design), bliver et obligatorisk fag.

Vi håber, at Undervisningsministeriet finder høringssvaret anvendeligt, og vi stiller os til rådighed for yderligere bidrag i fremtiden.

Dansk Skoleidræt ønsker at blive oprettet permanent på ministeriets høringsliste således, at vi med sikkerhed fremover vil modtage høringsmateriale omhandlende skole, bevægelse og idræt.

På vegne af Dansk Skoleidræt
Preben Hansen, formand for Fagligt Udvalg

Protector
HKH Prins Joachim

DANSK TEATER og SKUESPILLERFORBUNDET

Høringssvar til Forslag til Lov om ændring af lov om folkeskolen (Styrket praksisfaglighed mv.)

1. Indledning og baggrund

Undervisningsministeriet har sendt forslag til Lov om folkeskolen (Styrket praksisfaglighed mv.) i høring. Forslaget er en udmøntning af den aftale, der den 12. juni 2018 blev indgået mellem VLAK-regeringen og Socialdemokratiet, Dansk Folkeparti, Radikale Venstre og Socialistisk Folkeparti, om at styrke praksisfagligheden i folkeskolen.

Lovforslaget indebærer bl.a., at der indføres et toårigt obligatorisk praktisk/musisk valgfag, som kan afsluttes med en prøve i 8. klasse. Lovforslaget indebærer således, at det gøres obligatorisk at vælge mindst ét toårigt praktisk/musisk valgfag ud fra de i § 5, stk. 2 mulige fagblokke:

- Idræt på alle klassetrin
- Musik på 1.-6. klassetrin
- Billedkunst på 1.-5. klassetrin.
- Håndværk og design samt madkundskab på et eller flere klassetrin inden for 4.-7. klassetrin.

Herudover tilbydes elever jf. folkeskolelovens § 9 en række 1-årige frivillige valgfag, som bl.a. omfatter drama.

I nærværende høringssvar vil brancheorganisationen Dansk Teater samt Skuespillerforbundet primært forholde sig til lovændringerne i forhold til det obligatoriske udbud af kreative fag i folkeskolen.

2. Drama og scenekunsts betydning som kreativt fag for folkeskoleelever

Af bemærkningerne til lovforslaget fremgår det bl.a., at initiativerne skal give eleverne bedre mulighed for at arbejde med deres praksisfaglige kompetencer i henhold til bl.a. at *styrke elevernes kreativitet, arbejdspladsfærdigheder, færdigheder i at kunne skifte perspektiv mellem del og helhed*. På samme vis fremgår, at øget praksisfærdighed skal bidrage til at fremme den enkelte elevs *alsidige udvikling og dannelse*.

Scenekunsten og færdigheder opnået gennem faget drama kan netop opfylde en række af disse mål:

Performative redskaber og formidlingskompetencer som grundelement på en arbejdsplads

Evnen til at kunne formidle, præstere og præsentere udgør et centralt element i enhver arbejdsituation.

DANSK TEATER og SKUESPILLERFORBUNDET

Både i forhold til elevernes videre uddannelse og kommende arbejde vil det være nødvendigt at tilegne sig gode formidlingskompetencer og bevidsthed om udtryksmidler som fx kropssprog og stemmeføring. Disse kompetencer er anvendelige både i henhold til eksamenssituationer på videregående uddannelser og i forhold til f.eks. at kunne formidle og præsentere på møder, ved konferencer, i salgssituationer mv på arbejdspladser, uanset elevens videre karrierevej. Netop de færdigheder og kompetencer vil et obligatorisk fag som drama/scenekunst kunne bidrage med.

Overordnede læringsmål:

- Elevens bevidsthed om egne udtryksmidler styrkes.
- Eleven opnår evne til at bruge performative virkemidler i formidling til andre; for eksempel kropsretning mod publikum og narrativ strukturering af stoffet.
- Eleven opnår evne til på kontrolleret vis at bruge krop og stemme til at nuancere sit udtryk.
- Eleven opnår færdigheder inden for stemme, krop, vejtrækning, mimik, give og tage fokus, pauser og lytning.

Innovation og kreativitet

Drama er med til at udvikle elevernes innovative og entreprenante kompetencer, og gør eleverne bedre i stand til at møde de udfordringer, der vil komme i fremtiden – en fremtid, hvor innovation, nyskabelse og evnen til at samarbejde udgør de vigtigste konkurrenceparametre.

Overordnede læringsmål:

- At eleverne opnår indblik i innovative processer ved at kunne byde ind med ideer i et fællesskab, lære at argumentere for ideer, tåle at ideer modgås eller danner afsæt for nye ideer, som det ofte vil være tilfældet på en arbejdsplads.
- At eleverne opnår evne til at navigere i en omskiftelig proces, hvor der både foretages åbninger og lukninger, og at de undervejs formår at indtage forskellige roller i processen.
- At eleverne kender til sceniske virkemidler og forstår at bruge fiktionen; for eksempel skal de kunne få øje på en god historie, skabe fiktion og formå at sætte deres ideer i scene -evner der kan omsættes til en konkret arbejdsvirkelighed, hvor performative evner efterspørges i mange sammenhænge.

Drama som dannelseselement

Gennem faget drama udvikles elevens evne til at reflektere over den samtid, de er en del af. Ved at tage aktuelle og/eller historiske samfundsmæssige forhold op kan elever tilegne sig ikke kun en viden om de samfundsmæssige forhold, der er aktuelle og som former vores forståelse og opfattelse af den tid, vi er en del af, men derimod også fremme en evne blandt eleverne til aktivt at forholde sig kritisk og reflektere over de værdier, vores samfund bygger på. På den måde er scenekunsten med til at fremme den kulturelle og samfundsmæssige dannelse blandt folkeskoleelever.

DANSK TEATER og SKUESPILLERFORBUNDET

Overordnede læringsmål:

- At eleverne erhverver sig kompetencer til at analysere, begribe og opnå dybere forståelse af begreber, temaer, viden og/eller tekster via krop, sanser og refleksion.

Styrkelse af sociale kompetencer og trivsel i klassen

Arbejdet med drama og scenekunstneriske processer styrker klassens sociale kompetencer og højner elevernes trivsel, særligt fordi faget er eminent til at arbejde med klassedynamikken. Drama er en kropslig, sanselig og involverende metode til at styrke elevernes evne til at forstå og indgå i sociale relationer og kommunikere med andre. På samme vis kan faget være med til at inkludere og styrke de bogligt svage elever, fordi faget netop sætter de praktiske og sociale kompetencer i spil. Faget giver eleverne kompetencer, der fremmer trivsel, social sensibilitet og inklusion. Dette fastslås ligeledes i forskningsprojektet "Ej blot til lyst" fra april 2018 af Aarhus Universitet og Aarhus Teater.

Overordnede læringsmål:

- Elevernes empatiske evner samt det at mærke sig selv og andre styrkes.
- Eleverne opnår evne til at aflæse og indgå konstruktivt i sociale spil, relationer og kommunikation mellem mennesker.
- Eleverne får forståelse for social status og for, at statusforhold i grupper er dynamiske, og man derfor selv kan påvirke klassens sociale velbefindende.
- Eleverne opnår forståelse for og evne til at aflæse eget og andres kropssprog samt andres og egen adfærd.
- Eleverne styrker deres evne til at samarbejde.
- Eleverne er bevidste om at have flere sociale handlemuligheder.

Teatre som aftagere af elever fra erhvervsuddannelserne

En række af de elever, som vælger at søge og gennemføre en erhvervsuddannelse, vil kunne opnå ansættelse i scenekunstbranchen. Teatrene er i dag både praktikpladser og aftagere af elever fra flere erhvervsuddannelser. Eksempelvis ansætter teatrene praktikanter og færdiguddannede inden for bl.a. kontor og teknik. En styrkelse af de praksisfaglige kompetencer i folkeskolen, som skal understøtte, at flere unge gennemfører en erhvervsuddannelse, vil således skulle kombineres med, at eleverne i folkeskolen opnår et større kendskab til drama og scenekunst, så de har opnået et bedre indblik og forståelse for de forhold, der gør sig gældende på et område, som fremtidigt kan komme til at udgøre såvel elevplads som arbejdsplads.

Overordnede læringsmål:

- At eleverne får indblik i potentielt kommende arbejdspladser og forholdene herom.

DANSK TEATER og SKUESPILLERFORBUNDET

3. Problemstilling i henhold til lovforslaget

Henset til den betydning, et fag som drama vil kunne spille i forhold til opfyldelsen af lovændringens mål om dels at styrke folkeskoleelevers praksisfaglige kompetencer, kreativitet, dannelse og muligheder for at kunne fremme deres kompetencer på en fremtidig arbejdsplads, er det problematisk, at drama ikke i lovforslaget er ligestillet med de øvrige kreative kunstneriske fag som musik og billedkunst, og dermed heller ikke indgår som et obligatorisk valgfag på linje hermed. Dansk Teater mener, at faget drama tilbyder eleverne mulighed for at tilegne sig grundlæggende kompetencer, som i høj grad efterspørges på arbejdsmarkedet i dag.

Folkeskoleelever vil fortsat jf. Folkeskoleloven § 9, stk. 1 kunne vælge valgfag i drama som et 1-årigt frivilligt trinforløb, hvorimod valgfag håndværk, design og madkundskab nu udbydes som obligatorisk 2-årigt valgfag på linje med musik og billedkunst. Dansk Teater mener, at det er problematisk, at drama alene fortsat vil være et 1-årigt og frivilligt valgfag i udbud med en lang række andre frivillige valgfag.

4. Konklusion og anbefalinger

Faget drama vil kunne ruste folkeskoleelever i færdigheder som ideudvikling, evnen til at navigere i det ukendte, bevidsthed om mulige udtryksmidler, formidlingsevner, kreativitet, samarbejdsevne mm, som er nødvendige og centrale i mange arbejdsmæssige sammenhænge, ligesom drama vil kunne styrke elevernes dannelsesmæssige og refleksive evner.

På det grundlag anbefaler Dansk Teater og Skuespillerforbundet derfor at ændre følgende i forslaget:

- Pkt. 1 ændres fra "I § 9, stk. 2, indsættes efter "bortset fra håndværk og design samt": "billedkunst, musik og" til "I § 9, stk. 2, indsættes efter "bortset fra håndværk og design samt": "billedkunst, musik og **drama**"
- Pkt. 3 ændres ordlyden i det nye § 9, stk. 8 fra "Stk. 8. På 7. og 8. klassetrin skal eleverne tilbydes valgfaget håndværk og design, jf. § 9, stk. 1, nr. 9, og kan tilbydes valgfagene billedkunst, musik og madkundskab [...]" til "Stk. 8. På 7. og 8. klassetrin skal eleverne tilbydes valgfaget håndværk og design, jf. § 9, stk. 1, nr. 9, og kan tilbydes valgfagene billedkunst, musik, madkundskab og **drama** [...]"
- Alternativt anbefales det, at de kunstneriske fag – billedkunst, musik og drama - sammenlægges til ét kunstnerisk 2-årigt valgfag i folkeskolen indeholdende elementer fra alle tre kunstneriske retninger.

24. oktober 2018

RADA

DI-2018-13248

Undervisningsministeriet
Att.: Rikke Nørregaard
Sendt pr. mail til: AGRGRUND@uvm.dk og
Rikke.Norregaard@uvm.dk

Dansk Industri
Confederation of Danish Industry

Hørings svar over udkast til ændring af folkeskoleloven

Dansk Industri takker for muligheden for at komme med bemærkninger til høring vedr. lov om ændring af lov om folkeskolen (styrket praksisfaglighed m.v.).

DI støtter den politiske aftale fra 12. juni 2018 om styrket praksisfaglighed i folkeskolen. DI støtter derfor også den overordnet intention om at skabe øget praksisfaglighed i udskolingen, men DI ser også frem til yderligere tiltag i de aktuelle forhandlinger. DI håber, at en øget praksisfaglighed i udskolingen kan være med til at understøtte initiativer, som på sigt fremmer praksisfaglighed i folkeskolen i alle relevante fag og på alle klassetrin.

DI mener, at et øget fokus på praksisfaglighed ikke alene har til formål at få flere elever i grundskolen til at afprøve sig selv i forhold til at arbejde praksisfagligt og dermed eventuelt også at få motivation til at vælge at gå erhvervsuddannelsesvejen. Øget praksisfaglig undervisning bidrager samtidig afgørende til elevernes oplevelse af, at et fag giver mening, når det anvendes konkret. Dette både øger elevernes motivation i fagene og styrker deres indlæring. Derfor kan DI også bakke op om definitionen af praksisfaglighed, som den fremgår af indledningen til lovforslagets bemærkninger.

DI noterer sig samtidig, at det også i indledningen til bemærkningerne fremhæves, at de praksisfaglige elementer skal ses i sammenhæng med de fire hovedområder på erhvervsuddannelserne, hvilket DI bakker op om.

Der lægges med forslaget op til at gøre det obligatorisk, at eleverne vælger et praktisk/musisk toårigt valgfag. Fagene defineres som: Håndværk/design, billedkundskab, madkundskab eller musik. DI støtter, at der skal vælges et obligatorisk praktisk/musisk valgfag. DI mener dog, at det på samme tid bør overvejes også at lade eleverne vælge forsøgsvalgfaget i teknologiforståelse. DI mener, at det vil være naturligt, når forsøget er gennemført og med en forventning om, at faget bliver gjort permanent, at faget teknologiforståelse kan indgå på lige fod med de fire øvrige nævnte valgfag. Det kræver, at forsøgsfaget også (ligesom billedkunst og musik) udvikles til at være et toårigt valgfag.

DI støtter ændringen, der giver eleverne ret til at komme i erhvervspraktik. DI opfordrer samtidigt til, at folkeskolerne eller den kommunale ungeindsats (herunder UU-vejledningen) kan bistå eleverne med at finde en relevant praktikplads.

DI har ikke yderligere kommentarer til udkastet.

Med venlig hilsen

Lone Folmer Berthelsen
Erhvervsuddannelseschef

Rasmus Dahl
Chefkonsulent

Undervisningsministeriet
Frederiksholms Kanal 21
1220 København

Sendt til: AGRGRUND@uvm.dk og
Rikke.Norregaard@uvm.dk

18. oktober 2018

**Høring over udkast til forslag til lov om ændring af lov om folkeskolen
(Styrket praksisfaglighed m.v.)**

Datatilsynet
Borgergade 28, 5.
1300 København K

Ved e-mail af 26. september 2018 har Undervisningsministeriet anmodet om Datatilsynets eventuelle bemærkninger til ovennævnte udkast.

CVR-nr. 11-88-37-29

Udkastet giver ikke umiddelbart Datatilsynet anledning til bemærkninger.

Telefon 3319 3200
Fax 3319 3218

E-mail dt@datatilsynet.dk
www.datatilsynet.dk

Med venlig hilsen

Anne Mette Brinch Boll

J.nr. 2018-11-0122
Dok.nr. 37564
Sagsbehandler
Anne Mette Brinch Boll

11.10.2018

Landsorganisationen
for sociale tilbud

Blekinge Boulevard 2
2630 Taastrup

Telefon: 7023 3400
E-mail: los@los.dk
CVR nr. 15906987

www.los.dk

Styrelsen for Undervisning og Kvalitet
Frederiksholms Kanal 25 1220 København K

Høring om udkast til ændring af lov om ændring af lov om folkeskolen
(Styrket praksisfaglighed mv.)

LOS - Landsorganisation for sociale tilbud takker for muligheden for at afgive høringssvar til udkast lov om ændring af lov om folkeskolen (Styrket praksisfaglighed mv.)

For LOS er det afgørende, at større fleksibilitet i tilrettelæggelse og udførsel af undervisningen, taler ind i dagsordenen om, at imødekomme elevernes alsidige udfordringer og behov. Lovforslaget er et skridt i den rigtige retning.

LOS tilslutter sig de grundlæggende elementer i lovforslaget om, at tillægge praksisfaglighed større vægt i folkeskolen. Årsagen til dette skyldes, at en del af anbragte børn og unge har flere skoleskift og klare sig dårligere i skolen sammenlignet med ikke anbragte børn og unge. Det kan derfor have betydning for den enkelte elevs motivation og muligheder for et liv i uddannelse og beskæftigelse, at der, i større grad, tilbydes praksisfaglig og anvendelsesorienteret tilgang til undervisningen.

Kommunerne får mulighed for at supplere håndværk og design med billedkunst, madkundskab og musik. LOS foreslår at der i "Bekendtgørelse om specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand efter folkeskoleloven i dagbehandlingstilbud og anbringelsessteder" §14 (Overenskomsten med dagbehandlingstilbud og anbringelsessteder m.v.), indføres et 8. punkt: *Det skal fremgå, om kommunalbestyrelsen, for den pågældende skole, ønsker at supplere praktiske musiske fag med design, billedkunst og madkundskab, samt om valgfagene er trinforløb på op til 3 år.*

Vi noterer med tilfredshed, at prøver i et praktisk/musisk valgfag kan indgå i vurdering af elevernes uddannelsesparathed. Vi noterer ligeledes at kommunalbestyrelsen for enkelte elever eller elevgrupper kan beslutte, at afholde prøver i praktiske/musiske fag samt, at valgfag kan gøres til trinforløb på op til 3 år.

Med venlig hilsen Carsten Trannerup, konsulent, LOS

Frederik Olund Kirkegaard

Fra: Maia Lindstrøm <mlind@FOA.DK>
Sendt: 22. oktober 2018 13:08
Til: DEP - AGR GRUND; Rikke Nørregaard
Cc: May-Ann Riis Pedersen; Mogens Bech Madsen
Emne: Udkast til høring vedr. lov om ændring af lov om folkeskolen (styrket praksisfaglighed m.v.) FOA ID 18/530991

Kære Rikke Nørregaard

FOA takker for muligheden for at indgive høringssvar til høring vedr. lov om ændring af lov om folkeskolen (styrket praksisfaglighed m.v.). Vi har kun ros til udkastet og støtter både indførelsen af obligatoriske praktisk/musiske valgfag i udskolingen og elevers ret til at komme i erhvervspraktik i 8. og 9. klasse.

Venlig hilsen

Maia Lindstrøm
Konsulent

FOA FAGLIG
Staunings Plads 1-3, DK 1790 København V

Direkte: +45 46972462
Mobil: +45 22323501
Mail: mlind@foa.dk

www.foa.dk

Til
Undervisningsministeriet
Chefkonsulent Rikke Nørregaard

Vedr. høring om udkast til ændring af lov om folkeskolen - styrket praksisfaglighed m.v.
Foreningen af Frie Fagskoler takker for muligheden for at afgive høringssvar.

Høringsbemærkninger:

Frie Fagskoler anser lovændringen for at være et skridt i den rigtige retning. Frie Fagskoler noterer sig med tilfredshed, at der nu åbnes for mere erhvervspraktik i udskolingen. Frie fagskoler har gode erfaringer med, at skolens undervisning og ekstern erhvervspraktik kædes sammen, da det konkrete og virkelighedsnære fokus kan være særdeles motivationsskabende for de unge og dermed være med til at sætte retning på de unges videre vej i uddannelse og arbejde.

Frie Fagskoler bakker op omkring, at et praksis-musisk fag nu gøres obligatorisk i udskolingen. Der er imidlertid lang vej til at forny praksisfagligheden i folkeskolen, når kravet til, hvilke fag eleverne skal have tilbudt, bliver begrænset med henvisning til, at det er ressourcekrævende at udvikle prøver i flere fag (ud over de nuværende), samt at der ikke på alle skoler er egnede undervisningslokaler. Dermed bidrager lovforslaget til at bevare status quo ift. fagudbud, og dermed vil lovforslaget stille sig i vejen for udvikling af praksisfagligheden i de kommuner, som gerne vil investere i en større bredde i udbuddet af værkstedsfag. Foreningen mener derfor, at der bør gives adgang til, at kommuner kan erstatte de nuværende lovbundne praktisk-musiske fag med andre praktiske værkstedsfag, samt at denne indsats bakkes op ministerielt og politisk, og der udvikles prøver i flere praktiske fag. Det kan f.eks. være fagene: "Sundhed og sociale forhold", "Byggeværksted", "Motorværksted" eller "Iværksætter". I det omfang skolerne ikke har egnede undervisningslokaler, kan evt. de gøre brug af eksterne parter indenfor rammen af åben skole fx erhvervsskoler og erhvervsliv.

Lovudkastet forholder sig desværre heller ikke til det praktiske element i de boglige fag, og ligeledes er der ikke er blødt op for den praksisfaglige dimension i FP9's eller FP10's obligatoriske prøver. Dermed signaleres det til eleverne, at når det er alvor i prøvesituationen, har den praktiske dimension ingen betydning, og der opretholdes fortsat en skillelinje mellem det boglige og det praktiske i udskolingen i folkeskolen.

Foreningen af Frie Fagskoler savner således, at der tages fat på at praksisrette de boglige fag. Frie Fagskoler arbejder med praktisk, virkelighedsnær og anvendelsesorienteret undervisning i de boglige fag og erfarer, at især skoletrætte unge motiveres af denne type undervisning, men tilgangen virker generelt motiverende på alle typer af elever. Samtidigt oplever vores skoler, at der er behov for at revidere pensum i de obligatoriske prøvefag, så det ikke kun er gymnasierettet, men også er dannende og anvendeligt ift. erhvervsuddannelser. Frie Fagskole ser derfor frem til, at der åbnes op for forsøg med pensum og nye adgangsgivende prøveformer, der inddrager den praktiskfaglige dimension.

Med venlig hilsen

Sekretariatschef
Christian Legarth

Hørings svar fra Frie Skolers Lærereforening:

- om ”Udkast til høring vedr. lov om ændring af lov om folkeskolen (Styrket praksisfaglighed m.v.)”.

Frie Skolers Lærereforening takker for muligheden for at afgive høringssvar og fremsender hermed svar i forhold til de i høring materialet angivne væsentlige ændringer.

Foreningen bakker op om bestræbelserne på at styrke det praksisfaglige element i folkeskolen

Vi ved, at ændringer i folkeskolens fagrække får stor indflydelse på undervisningen i de frie skoler – enten fordi de direkte overføres eller fordi de påvirker via kravet om, at de frie skoler skal levere en undervisning, som står mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen.

Frie Skolers Lærereforening bifalder, at de praktiske fag får en større betydning – også i de ældste klasser. Vi mener, at det kan gøre, at opfattelsen af, hvad der er vigtigt at lære i skolen, bliver bredere.

Initiativerne i lovændringen sigter alle mod at styrke praksisfagligheden i folkeskolen. Frie Skolers Lærereforening finder disse initiativer positive, idet vi dog forudsætter, at de nødvendige ressourcer er til stede, hvis man erved udvider fagrækken og antallet af timer.

Projektopgaven i 9. klasse havde historisk en stærk praksistilknytning. Det praktiske fokus i opgaven er med tiden blevet svækket. Det er derfor nærliggende igen at sikre en praksisfaglig forankring af denne opgave.

Endelig genindfører lovforslaget retten til erhvervspraktik i 8. og 9. klasse. Frie Skolers Lærereforening finder det positivt, at eleverne får ret til at komme i praktik for derigennem at erfare praksis i forskellige typer af erhverv.

Opkvalificering af lærerne er vigtig

Frie Skolers Lærereforening finder det væsentligt, at der afsættes ressourcer til opkvalificering af lærerne i forbindelse med dette nye tiltag. Når nye fagområder og måder at arbejde med fagene på skal indføres, kræver det, at lærerne klædes på til opgaven. Det bør medtænkes i forhold til læreruddan-

nelsen og efteruddannelsesmuligheder generelt, lige som det må sikres, at skolerne har og prioriterer de nødvendige midler til at kompetenceudvikle de lærere, som kommer til at stå med den nye opgave. Det er en forudsætning for ændringernes succes.

Frie Skolers Lærerforening står gerne til rådighed for spørgsmål i forbindelse med ovenstående bemærkninger til lovforslaget.

Venlig hilsen

Monica Lendal Jørgensen
Næstformand i Frie Skolers Lærerforening

M: 2758 1384

E: mlj@fsl.dk

Aarhus, 24. oktober 2018

Undervisningsministeriet
Frederiksholms Kanal 21
1220 København K
Danmark

WILDERS PLADS 8K
1403 KØBENHAVN K
TELEFON 3269 8888
MOBIL 91325763
KHIB@HUMANRIGHTS.DK
MENNESKERET.DK

Att.: agrgrund@uvm.dk og rikke.norregaard@uvm.dk

DOK. NR. 18/02246-2

24. OKTOBER 2018

**HØRINGSSVAR VEDR. UDKAST TIL FORSLAG TIL LOV OM
ÆNDRING AF LOV OM FOLKESKOLEN (STYRKET
PRAKSISFAGLIGHED M.V.)**

Undervisningsministeriet har ved e-mail af 26. september 2018 anmodet om Institut for Menneskerettigheders eventuelle bemærkninger til høring over udkast til forslag til lov om ændring af lov om folkeskolen (Styrket praksisfaglighed m.v.).

Instituttet har ingen bemærkninger til udkastet.

Der henvises til ministeriets sagsnr.: 18/12565.

Med venlig hilsen

Kholoud Ibrahim
JURIDISK RÅDGIVER

Undervisningsministeriet
Frederiksholms Kanal 21
1220 København K

Høring over udkast til forslag til lov om ændring af lov om folkeskolen (Styrket praksisfaglighed m.v.).

Klagenævnet for Specialundervisning har ingen bemærkninger.

Venlig hilsen

Klagenævnet for Specialundervisning

23. oktober 2018

J.nr. 18-58678

Ankestyrelsen
7998 Statsservice

Tel +45 3341 1200

ast@ast.dk
sikkermail@ast.dk

EAN-nr:
57 98 000 35 48 21

Åbningstid:
man-fre kl. 9.00-15.00

KL's hørings svar til høring vedr. lov om ændring af lov om folkeskolen (styrket praksisfaglighed mv.)

KL takker for muligheden for at afgive hørings svar.

Med forbehold for efterfølgende politisk godkendelse har KL nedenstående bemærkninger til lovforslaget.

KL har følgende generelle bemærkninger til lovforslaget:

- KL er enig i, at der er brug for et øget fokus på praksisfaglighed i folkeskolen, og ser dette lovudspil som et skridt i den rigtige retning. Det er vigtigt både i forhold til en samfundsmæssig udvikling, men også for at skabe en varieret og motiverende skoledag. En forudsætning for en øget praksisfaglighed bliver en realitet i folkeskolen er at det også bliver en del af læreruddannelsen.
- KL er bekymret over, at der ikke følger økonomi med lovforslaget. Det gælder både i forhold til de fysiske rammer og spørgsmålet om kompetenceudvikling. Det er i forvejen svært for kommunerne at finde medarbejdere, der har de rette kompetencer til at varetage praktisk-musiske fag. Det kræver kompetenceudvikling og nogle steder skal skoler bygge om for at tilpasse de fysiske rammer til intentionerne.
- KL mener, at udfordringen med at øge søgning til erhvervsuddannelserne kræver, at ungdomsuddannelserne bliver forpligtet til at samarbejde med folkeskolerne. Det bør ikke kun være folkeskolens ansvar at løfte samarbejdet. Vi havde gerne set, at man forpligtede uddannelsesinstitutionerne til at samarbejde med folkeskolen om at understøtte elevernes læring og trivsel fx via mere praksisnære og anvendelsesorienterede metoder og muligheder for talentforløb.
- KL finder det positivt med et udviklingsprojekt om praksisfaglighed i folkeskolen. Der er mangel på viden og erfaringer omkring, hvordan man kan arbejde praksisfagligt. KL mener dog, at det er for snævert at fokusere på udskolingen. KL ser derfor gerne, at udviklingsprojektet bliver udvidet fra at have fokus på udskolingen og til, hvordan alle fag i hele skoletiden kan have et praksisfagligt element og fokus.

KL har følgende specifikke bemærkninger til lovforslaget:

Forståelse af praksisfaglighed

Der er behov for en bredere definition af begrebet praksisfaglighed, så ikke reduceres til de nævnte valgfag.

Dato: 16. oktober 2018

Sags ID: SAG-2018-06154
Dok. ID: 2651646

E-mail: SJO@kl.dk
Direkte: 3370 3427

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 1 af 2

Valgfag

Afsluttes de praksisfaglige valgfag med prøve indebærer det, at den nuværende mulighed for at undervise på tværs af 7.-9. årgang mistes. Undervisning på tværs af klassetrin er af pædagogiske grunde en fordel både i forhold til at differentiere undervisningen og i forhold til elevernes personlige udvikling.

I mange kommuner arbejder man med udskolingslinjer, profilskoler mv., som går på tværs af årgange og interesser. Forslaget om de 2 årige praksis-musiske valgfag betyder, at man ikke fremadrettet kan opretholde det brede udbud af valgfag. Ligeledes har mange elever kun ét valgfag i 7., 8. og 9. klasse og forslaget indebærer dermed at en stor del af de eksisterende valgfag falder bort.

Faglokaler

Der er mange steder ikke tilstrækkelig kapacitet i skolerne i fagene håndværk og design, billedkunst og madkundskab i forhold til det behov, forslaget medfører. Lovforslaget vil medføre pres på faglokaler i forbindelse med skemalægning og fx parallellægning af valgfag og deraf medfører behov for opkvalificering af faglokaler til at understøtte det praktiske element.

Elevperspektiv

Med lovforslaget skal den enkelte elev vælge det samme valgfag for to år. Eleven bliver dermed specialiseret frem for at man med valgfag åbner elevens øjne for forskellige områder. Det betyder endvidere, at de to årige sprog-valgfag ikke kan realiseres.

Baseres på den erfaring og i lyset af kapacitetsbegrænsninger medfører lovforslaget en risiko for, at mange elever vil opleve ikke at kunne få opfyldt deres 1. ønske til valgfag, hvilket kan medføre manglende motivation mv.

Ikrafttrædelse

Ikrafttrædelse med skoleåret 2019/20 er en udfordring. Skoleårets planlægning starter allerede i februar/marts. Dvs. at lærere, som 1. august 2019 skal undervise i praksis/musiske valgfag, der afsluttes med prøve, har brug at kende kravene til prøven, herunder prøvevejledningen allerede i marts/april 2019, således at årsplanlægningen kan foregå under hensyn til fagets mål.

Peter Pannula Toft

Kontorchef i KL's kontor for Børn og Folkeskole

Dato: 16. oktober 2018

Sags ID: SAG-2018-06154
Dok. ID: 2651646

E-mail: SJO@kl.dk
Direkte: 3370 3427

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 2 af 2

Frederik Olund Kirkegaard

Fra: Peter Ravn Christensen
Sendt: 19. oktober 2018 17:30
Til: Rikke Nørregaard; DEP - AGR GRUND
Cc: Simen Karlsen
Emne: VS: Høring over udkast til forslag til lov om ændring af lov om folkeskolen (Styrket praksisfaglighed m.v.)

Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen har på det foreliggende grundlag ingen bemærkninger til høringen om "Forslag til Lov om ændring af lov om folkeskolen (Styrket praksisfaglighed m.v.)"

Med venlig hilsen

Peter Ravn Christensen
Fuldmægtig/Head of Section
Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen/
Danish Competition and Consumer Authority
Direkte +45 4171 5243
E-mail prc@kfst.dk

KONKURRENCE- OG FORBRUGERSTYRELSEN

Carl Jacobsens Vej 35
2500 Valby
Tlf. +45 4171 5000

*Vi arbejder for velfungerende markeder.
Se vores privatlivspolitik på kfst.dk*

Fra: Ida Kirstine Riber **På vegne af DEP - AGR GRUND**

Sendt: 26. september 2018 14:30

Til: bkf@bkchefer.dk; bupl@bupl.dk; brd@brd.dk; landsformanden@danmarks billedkunstlaerere.dk; eva@eva.dk; dif@dif.dk; dlf@dlf.org; info@privatskoleforening.dk; da@da.dk; info@blind.dk; ddl@ddl.dk; dcum@dcum.dk; info@dgi.dk; nuj@damusa.dk; info@dmkl.dk; dmpf@dmpf.dk; regioner@regioner.dk; uc-dk@uc-dk.dk; dp@dp.dk; dse@skoleelever.dk; df@friskoler.dk; di@di.dk; dt@datatilsynet.dk; dh@handicap.dk; los@los.dk; hannieskildsen@gmail.com; dch@dch.dk; dssv@dssv.dk; drc@drcenter.dk; info@efterskoleforeningen.dk; foa@foa.dk; info@fadd.dk; hej@friefagskoler.dk; dj@sctib.dk; info@fffp.dk; lone@carlsonn.dk; ligevaerd@ligevaerd.dk; sophusn@efterskole.dk; fsl@fsl.dk; center@humanrights.dk; **Ankestyrelsen**; kl@kl.dk; **1 - KFST Officiel hovedpostkasse**; heras@slagelse.dk; lu@lus.dk; lo@lo.dk; jki@aarhus.dk; sune@lilleskolerne.dk; admin@danksang.dk; info@privateskoler.dk; info@rigsrevisionen.dk; **SIRI Rådet for Etniske Minoriteter**; skolelederne@skolelederne.org; post@skole-foraeldre.dk; sl@sl.dk; post@teamdanmark.dk; info@uddannelsesforbundet.dk; uudk@uudanmark.dk; ungdomsringen@ungdomsringen.dk; Ung@ungdomsskoleforeningen.dk

Emne: SV: Høring over udkast til forslag til lov om ændring af lov om folkeskolen (Styrket praksisfaglighed m.v.)

Til de på høringslisten anførte myndigheder og organisationer

Hermed fremsendes udkast til "Forslag til Lov om ændring af lov om folkeskolen (Styrket praksisfaglighed m.v.)" i høring.

Vedhæftet er høringsbrev, høringsliste samt udkast til lovforslag.

Frist for eventuelle bemærkninger til lovforslaget er **onsdag den 24. oktober 2018 kl. 12.00.**

Undervisningsministeriet
Departementet
Frederiksholms Kanal 25
1220 København K.

22. oktober 2018

*Høringssvar vedr. udkast til høring vedr. lov om ændring af lov om folkeskolen
(Styrket praksisfaglighed m.v.)*

Landsforeningen af 10. klasseskoler er generelt positiv i forhold til at få indført mere praksisfaglighed i folkeskolen. Vi har dog enkelte bemærkninger til udkastet:

- Begrebet praksisfaglighed er ikke klart defineret. Som det anvendes i dette lovforslag, er der tale om en meget snæver fortolkning.
- Der burde i stedet sættes øget fokus på begreber, som anvendelsesorientering og praksisfaglighed, i forhold til alle skolens fag og klassetrin.
- Dette ville i langt højere grad bidrage til at opfylde de intentioner, der ligger bag lovforslaget. Intentioner, som foreningen bakker op om.
- Forslaget er ikke finansieret. Hvis skolerne ikke tilføres ekstra midler, vil det ikke lykkes at styrke de praktisk musiske fag.
- Der vil opstå yderligere mangel på lærere med undervisningskompetence i de praktisk musiske fag.
- Mange skoler vil på grund af mangel på faciliteter undlade at tilbyde ekstra valgfag og alle praktisk musiske fag.
- Dette vil underbygge den opfattelse, at boglige fag (de humanistiske - og naturvidenskabelige fag) stadig er de vigtigste i folkeskolen.

Xclass. 10. klasse-centret i Slagelse
Willemoesvej 2 b
4200 Slagelse, tlf. 58574142
Formand Henning Rasmussen
Email: heras@slagelse.dk

I lovforslagets bemærkninger til nr. 5 står:

Den foreslåede ændring vil medføre et behov for at ændre bekendtgørelse nr. 1090 af 29. august 2018 om folkeskolens prøver (prøvebekendtgørelsen), således at der fastlægges nærmere regler om prøver, som kommunalbestyrelsen kan beslutte at afholde, og hvordan disse prøver skal gennemføres. Der vil endvidere skulle udvikles prøvevejledninger i billedkunst og musik, som ikke tidligere har været prøve-fag.

Det vil være kommunalbestyrelsen eller den, som kommunalbestyrelsen har bemyndiget hertil, der beslutter, om der afholdes prøve i de praktiske/musiske valgfag. Hvis kommunen vælger, at prøven kun skal afholdes for nogle elever, vil afgrænsningen af den pågældende elevgruppe skulle ske på et sagligt grundlag. Det vil således være muligt at beslutte, at prøverne kun afholdes på visse skoler eller i visse fag.

Det vil derimod ikke være muligt at beslutte, at der skal ske forskelsbehandling af eleverne på baggrund af elevernes faglige niveau eller forudsætninger, udover hvad der følger af reglerne om fritagelse fra prøver.”

- Disse regler, som vil medføre meget forskellig praksis fra skole til skole, og som er meget uklare- hvad forstås f. eks. Ved, at prøven kan afholdes for ”nogle elever”? – vil kunne medføre store forskelle.
- De vil desuden kunne bidrage til, at elever og forældre fravælger skoler på grund af deres prøvetilbud eller mangel på samme.
- Landsforeningen anbefaler, at alle relevante aktiviteter i forbindelse med undervisningen og overgangen til uddannelse og erhverv er tilgængelig for alle elever, der kan drage fordel af dette – herunder vejledning.
- Dette gælder også for praktik.
- Det vil øge sociale ulighed, at det er op til elev (og forældre) at finde en praktikplads, hvis en elev ønsker at udnytte sit retskrav på skoler, der ikke tilbyder erhvervspraktik i både 8. og 9. klasse.
- **Landsforeningen af 10. klaseskoler** foreslår, at kommunen pålægges at støtte elever, der ønsker at udnytte sit retskrav på erhvervspraktik, i at finde relevant praktik.

Med venlig hilsen

Henning Rasmussen
Formand

Xclass. 10. klasse-centret i Slagelse
Willemoesvej 2 b
4200 Slagelse, tlf. 58574142
Formand Henning Rasmussen
Email: heras@slagelse.dk

Frederik Olund Kirkegaard

Fra: Stine Nissen Jensen <SNJ@lo.dk>
Sendt: 18. oktober 2018 11:07
Til: DEP - AGR GRUND; Rikke Nørregaard
Emne: VS: Høring over udkast til forslag til lov om ændring af lov om folkeskolen (Styrket praksisfaglighed m.v.)
Vedhæftede filer: Høringsbrev.pdf; Høringsliste.pdf; Lovudkast.pdf

LO har ingen bemærkninger til høringen.

Med venlig hilsen

Stine Nissen Jensen

Afdelingssekretær / Politisk økonomisk afdeling
Direkte tlf.: 3524 6414 • Mail: snj@lo.dk

LO • Landsorganisationen i Danmark

Islands Brygge 32D, 2300 København S. • www.lo.dk

**Kig efter OK-mærket,
når du vælger fagforening**

Fra: Ida Kirstine Riber <Ida.Kirstine.Riber@uvm.dk> På vegne af DEP - AGR GRUND

Sendt: 26. september 2018 14:37

Til: 'bkf@bkchefer.dk' <bkf@bkchefer.dk>; 'bupl@bupl.dk' <bupl@bupl.dk>; 'brd@brd.dk' <brd@brd.dk>; 'landsformanden@danmarksbilledkunstlaerere.dk' <landsformanden@danmarksbilledkunstlaerere.dk>; 'eva@eva.dk' <eva@eva.dk>; 'dif@dif.dk' <dif@dif.dk>; 'dlf@dlf.org' <dlf@dlf.org>; 'info@privatskoleforening.dk' <info@privatskoleforening.dk>; 'da@da.dk' <da@da.dk>; 'info@blind.dk' <info@blind.dk>; 'ddl@ddl.dk' <ddl@ddl.dk>; 'dcum@dcum.dk' <dcum@dcum.dk>; 'info@dgi.dk' <info@dgi.dk>; 'nuj@damusa.dk' <nuj@damusa.dk>; 'info@dmkl.dk' <info@dmkl.dk>; 'dmpf@dmpf.dk' <dmpf@dmpf.dk>; 'regioner@regioner.dk' <regioner@regioner.dk>; 'uc-dk@uc-dk.dk' <uc-dk@uc-dk.dk>; 'dp@dp.dk' <dp@dp.dk>; 'dse@skoleelever.dk' <dse@skoleelever.dk>; 'df@friskoler.dk' <df@friskoler.dk>; 'di@di.dk' <di@di.dk>; 'dt@datatilsynet.dk' <dt@datatilsynet.dk>; 'dh@handicap.dk' <dh@handicap.dk>; 'los@los.dk' <los@los.dk>; 'hannieskildsen@gmail.com' <hannieskildsen@gmail.com>; 'dch@dch.dk' <dch@dch.dk>; 'dssv@dssv.dk' <dssv@dssv.dk>; 'drc@drcenter.dk' <drc@drcenter.dk>; 'info@efterskoleforeningen.dk' <info@efterskoleforeningen.dk>; 'foa@foa.dk' <foa@foa.dk>; 'info@fadd.dk' <info@fadd.dk>; 'hej@friefagskoler.dk' <hej@friefagskoler.dk>; 'dj@sctib.dk' <dj@sctib.dk>; 'info@fffp.dk' <info@fffp.dk>; 'lone@carlsonn.dk' <lone@carlsonn.dk>; 'ligevaerd@ligevaerd.dk' <ligevaerd@ligevaerd.dk>; 'sophusn@efterskole.dk' <sophusn@efterskole.dk>; 'fsl@fsl.dk' <fsl@fsl.dk>; 'center@humanrights.dk' <center@humanrights.dk>; Ankestyrelsen <ast@ast.dk>; 'kl@kl.dk' <kl@kl.dk>; 1 - KFST Officiel hovedpostkasse <kfst@kfst.dk>; 'heras@slagelse.dk' <heras@slagelse.dk>; 'lu@lus.dk' <lu@lus.dk>; LO Hovedpostkasse <lo@lo.dk>; 'jki@aarhus.dk' <jki@aarhus.dk>; 'sune@lilleskolerne.dk' <sune@lilleskolerne.dk>; 'admin@danksang.dk' <admin@danksang.dk>; 'info@privateskoler.dk' <info@privateskoler.dk>; 'info@rigsrevisionen.dk' <info@rigsrevisionen.dk>; SIRI Rådet for Etniske Minoriteter <rem@siri.dk>; 'skolelederne@skolelederne.org' <skolelederne@skolelederne.org>; 'post@skole-foraeldre.dk' <post@skole-foraeldre.dk>; 'sl@sl.dk' <sl@sl.dk>; 'post@teamdanmark.dk' <post@teamdanmark.dk>; 'info@uddannelsesforbundet.dk' <info@uddannelsesforbundet.dk>; 'uudk@uudanmark.dk' <uudk@uudanmark.dk>; 'ungdomsringen@ungdomsringen.dk' <ungdomsringen@ungdomsringen.dk>; 'Ung@ungdomsskoleforeningen.dk' <Ung@ungdomsskoleforeningen.dk>

Emne: Høring over udkast til forslag til lov om ændring af lov om folkeskolen (Styrket praksisfaglighed m.v.)

**LANDSSAMRÅDET
AF PPR-CHEFER**

Undervisningsministeriet

Høringssvar

Høringssvar vedrørende Lov om ændring af lov om folkeskolen (Styrket praksisfaglighed m.v.)

20. oktober 2018

Landssamrådet af PPR-Chefer fremsender dette høringssvar, da Landssamrådet er høringspart jf. udsendte høringsliste.

PPR Chef
Kari Rune Jakobsen

Landssamrådet af PPR-Chefer kan tilslutte sig ændringsforslagene og har ingen yderligere bemærkninger til forslag til Lov om ændring af lov om folkeskolen (Styrket praksisfaglighed mv.)

Pædagogisk Psykologisk
Rådgivning
Aalborg Kommune
Skoleforvaltningen
Godthåbsgade 8
9400 Aalborg

Med venlig hilsen

Kari Rune Jakobsen
Formand for Landssamrådet af PPR-Chefer

Telefon:
9352 0200

Mail:
Krja-skole@aalborg.dk

Høringssvar fra Mariagerfjord Kommune til Udkast til forslag til lov om ændring af lov om folkeskolen (Styrket praksisfaglighed m.v.)

Det er et spændende forslag vedr. øget praksisfaglighed.

I forhold til afsnittene med valgfag har vi følgende indsigelser.

- Udspillet modarbejder alle skolers muligheder for at udføre skolereformens intentioner og er ikke foreneligt med skolernes virkelighed.
- Vi mener, at udspillet ødelægger intentionerne fra reformen med muligheder for at lave linjer i udskolingerne, ligesom der, jo mindre skolen er, ikke bliver tale om ”valgfag” hvis man skal udbyde håndværk og design og evt. i kombination med de tre nævnte. Alle elever skal så vælge mindst ét af de mellem 1-4 fag i to år på 7.-8. årgang. Dette betyder også at valgfag i 9. klasse skal betragtes som et selvstændigt område, uden mulighed for at kombinere på tværs af årgange. Det giver også væsentlige begrænsninger i valgfag for 9. klasse, da der på en del skoler er fælles valgfag for flere årgange i udskolingen for at sikre et større og varieret udbud.
- Især for små skoler bliver udspillet en begrænsning, og vi frygter, at der ikke længere bliver tale om valgfag men om obligatoriske fag.
- For os at se, vil udspillet udhule muligheden for talentklasser indenfor f.eks. idræt eller kultur, idet det ikke længere kan lade sig gøre at have et ekstra fokus i valgfagsdelen på et af de områder.
- Med mindre den enkelte skolebestyrelse prioriterer mere tid af den understøttende undervisning til valgfag, hvilket vil give andre problematikker, så må det være meget vanskeligt for de fleste skoler fortsat at udbyde de øvrige valgfag, de udbyder i dag. Udspillet er i øvrigt i forhold til den understøttende undervisning i modstrid med det andet regeringsudspil om at afkorte skoledagen på bekostning af netop den understøttende undervisning.

Forslag: Man skal i forvejen have enten madkundskab eller håndværk og design på 7. årgang. Det virker derfor lidt dobbelt, at man skal tilbydes håndværk og design som valgfag på 7. årgang. For os at se, vil det derfor være bedre, hvis man f.eks. besluttede, at alle skoler skal tilbyde eleverne valg imellem madkundskab og håndværk og design på 7. årgang i stedet.

Med venlig hilsen
Stefan Møller Christiansen
Skolechef, Mariagerfjord Kommune

Høringssvar af 23. oktober 2018 til lov om ændring af lov om folkeskolen (Styrket praksisfaglighed mv.)

Hvordan forholder mit svar sig til lovudkastet?

Dette høringssvar vedrører udelukkende forslagene omkring de obligatoriske praktisk/musiske valgfag.

Som uddannet folkeskole- og gymnasielærer i musik med 18 års undervisningserfaring fra England, og nu ansat som folkeskolekoordinator ved Musik & Billedskolen i Varde, ser jeg med stor glæde på, at de praktisk/musiske fag i udskolingen skal styrkes.

Jeg har fulgt årets politiske debatter om praksisfaglighed nøje og har skrevet til undervisningsministeren samt undervisningsordførerne med diverse kommentarer inden lovudkastet. Som følge deraf blev jeg inviteret til et møde i STUK d.17.september for at fremlægge mine erfaringer og ideer fra England og Varde omkring musik og praksisfaglighed i udskolingen.

Jeg indsender dette høringssvar for at nå ud til alle i undervisningsudvalget.

Da jeg svarer som enkeltperson og ikke alle i udvalget kender mine erfaringer fra England, skriver jeg her kort om dem, i det de er et vigtigt fundament for mine kommentarer til selve lovudkastet, som følger på side 2.

Hvad er baggrunden for min interesse i emnet og min direkte erfaring med det?

Min baggrund og erfaring som musislærer i folkeskolen i England og Danmark

Jeg har stor interesse i udskolingen og dens fagudbud, da jeg er uddannet folkeskole- og gymnasielærer i musik i England og underviste udelukkende i musik i 18 år, bl.a. som valgfag i 8.-9. klasse. Jeg er nu ansat ved Musik & Billedskolen i Varde som koordinator og udvikler af folkeskoleområdet, da vi varetager den obligatoriske musikundervisningen i 23 folkeskoleklasser i kommunen. Jeg underviser selv et valghold i musik i 9.klasse, som skal til forsøgsprøven i musik til sommer, samt 3.-5.klasser på to folkeskoler. Jeg har afholdt seminarer for musiklærere og lærerstuderende bl.a. ved UC Syd og SDMK, og har haft lærerstuderende i praktik.

Min erfaring og viden om tilbuddet af valgfag i England, hvor man klart sætter eleven i centrum:

Det er muligt, nogle tænker, at England ikke er et godt eksempel på skoleområdet. Der er dog praksis på flere områder, som vi kan lade os inspirere af, bl.a. hvordan man formår at sætte den enkelte elev i centrum. Det ses fx i tilbuddet af mange valgfag i udskolingen, så alle elevers interesser og evner kan tilgodeses så vidt muligt:

Alle skoler skal tilbyde mindst 1 valgfag fra hver af disse 4 faggrupper, men de fleste tilbyder mange flere:

1) Kunstfag:	billedkunst, musik, drama, dans, mediekundskab
2) Håndværk & design fag:	madkundskab, tekstil, design & teknologi, madkundskab, elektronik
3) Humanistiske fag:	geografi, historie
4) Fremmedsprog:	fransk, tysk, spansk

Alle elever skal vælge fire valgfag fra de ovenstående. Nogle skoler kræver, at et eller to fag er fra den humanistiske blok eller fremmedsprogsblokken, men ellers er der frit valg for at tilgodeses alle elevers interesser. Det er altså muligt for en elev at vælge to kunstneriske eller to håndværk & design fag, eller et af hvert. Alle valgfag afsluttes med en prøve og karakter i 9.klasse, så de boglige og praktisk/musiske fag er på lige fod.

Kommentarer til lovudkastet:

Her mine kommentarer til lovudkastet, som jeg håber, I vil tage med i jeres videre overvejelser og forhandlinger:

Vedr. 3.1.2, side 5:

"Alle elever skal tilbydes det praktiske/musiske valgfag håndværk og design. Derudover kan eleverne tilbydes et eller flere af følgende praktiske/musiske valgfag: billedkunst, madkundskab eller musik. Kommunerne får således mulighed for alene at tilbyde håndværk og design, men kan også supplere med udbud af de tre andre fag. Det giver kommunerne mulighed for at tilpasse udbuddet efter antallet af spor på den enkelte skole og adgangen til relevante faglokaler"

Med denne aftale er der sandsynlighed og risiko for, at nogle kommuner kun vil tilbyde håndværk og design, når der ikke er krav om andet, og hvis de er presset af mangel på faglokaler og lærere. Hvis der kun udbydes håndværk og design, så får eleverne ikke noget reelt 'valgfag', da det så i realiteten bliver obligatorisk. Særstatus for håndværk og design over de andre tre fag læner sig op ad ønsket om, at få flere til at søge ind på erhvervsskolerne, og man sætter derved samfundets behov foran elevens reelle interesse og præference.

Her et citat fra Danmarks Lærerforenings Professionsetik papir, som belyser denne problematik:

Samfundet har behov for, at dets opvoksede medlemmer overtager de gældende normer for opførsel, opfatter samfundssystemet som "rigtigt" og tilegner sig de færdigheder og kundskaber, der til enhver tid er efterspurgt i samfundslivet, ikke mindst erhvervslivet. Hvis professionen ukritisk opfylder den funktion, kan den let ende med at svigte sit professionsideal, der bygger på værdien af menneskelig vækst og udvikling. Den enkelte elevs behov for udvikling i retning af menneskelig blomstring på egne præmisser kan blive tilsidesat til fordel for behov i samfundet, erhvervslivet, familien, den herskende ideologi, religion mv..... Idealet om det enkelte menneskes forrang. Under den overskrift erklæres det i visse etiske professioner, at hensynet til de enkelte klienters behov altid skal sættes over hensynet til andre behov, f.eks. at hensynet til elevernes udvikling går forud for hensynet til samfundets behov.

Man bør i den sammenhæng også fremhæve og huske folkeskolens formål:

Stk. 2: "Folkeskolen skal udvikle arbejdsmetoder og skabe rammer for oplevelse, fordybelse og virkelyst, så eleverne får tillid til egne muligheder og baggrund for at tage stilling og handle."

Folkeskolen er det obligatoriske fundament for alle børns fremtid i Danmark. Derfor bør man 'skabe rammer', som sætter eleven i centrum, som i England, og forsøge at tilgodese deres interesser og evner, da det vil give den største motivation og succes for alle. Ved at udbyde en større række af praktiske prøvevalgfag vil man tilgodese forskellighederne blandt eleverne, så de kan blive bedømt på deres praktiske evner på en fair måde, hvad enten det er håndværk & design, musik, billedkunst eller madkundskab. Man vil også få mere motiverede elever, idet de vil få mulighed for at vælge netop det fag, som virkelig interesserer dem, og hvor de kan vise deres stærke sider og 'få tillid til egne muligheder'. Motivationen falder fra mellemtrinnet til udskolingen ifølge målinger fra Danmarks Evalueringsinstitut men et valgfag, som virkelig appellerer, kan øge motivationen for skolegangen, som jeg har erfaret i England: her var det ofte i valgfagene, eleverne trivedes bedst, udviklede sig hurtigst og opnåede de bedste resultater. Pga. et udbud af flere prøvevalgfag så følte eleverne virkelig, at de havde haft et individuelt valg. De var blevet behandlet som individer med forskellige interesser og styrker. Resultatet var en afgangsårgang med forskellige eksamenspapirer, som afspejler mangfoldigheden i folkeskolen.

For at tilgodese elevernes interesser bør det ikke være muligt for en kommune i værste fald at tvinge elever til at tage håndværk & design ved kun at udbyde det ene. Man får næppe mange flere håndværkere ved at tvinge

nogen til noget; det drejer sig snarere om at få vendt holdningen til, at det er lige så godt at vælge en erhvervsuddannelse som en gymnasial uddannelse, og indføre grundigere studievejledning på skolerne. Jeg har mange eksempler på, hvordan holdningen til ungdomsuddannelserne håndteres med succes i England, samt konkrete resurser og materialer derfra til at guide eleverne, som kunne adopteres.

De fire praktiske/musiske fag bør ligestilles. Et bredere lovudkast er at foretrække, mere lig S, RV og SFs oprindelige udspil fra foråret, at skoler skulle udbyde 3 af de 5 valgfag (da var mediekundskab med), med kompensation på mindre skoler.

Mit forslag er:

- **alle skoler skal udbyde mindst 2 af de 4 praktisk/musiske valgfag**
- **kommunerne skal udbyde alle fire fag på et vist antal skoler i kommunen.** Så kan eleverne få et reelt valg og rejse efter valgfagsønske, ligesom mange nu rejser efter talentklasser og linjer af forskellig art.

Der skrives i lovudkastet "*Det giver kommunerne mulighed for at tilpasse udbuddet efter antallet af spor på den enkelte skole og adgangen til relevante faglokaler*". Hvis man udbyder efter, hvilke lokaler der er til rådighed, så sætter man i hvert tilfælde ikke eleven i centrum. Er faglokaler et problem, bør man investere, eller netop i kommunen arbejde sammen på tværs af skoler, som er en mulighed i følge side 12 i lovforslaget.

En anden mulighed er, at man benytter den kommunale musikskole og/eller billedskoles lokaler, og endda lærerkræfter, hvis mangel derpå er "stopklodsen" for at kunne udbyde et valgfag. På Musik & Billedskolen i Varde kommer fx to 5.klasser fra en nærliggende skole hver uge for at få deres obligatoriske undervisning i vores lokaler, fordi der er meget bedre faciliteter og resurser end på egen skole.

Netop pga. de mange muligheder for samarbejde og deling af faglokaler på tværs af skoler, i samarbejde med ungdomsskolen og musik- og billedskolerne, **bør det være muligt i lovforslaget at stille krav til, at kommunerne skal udbyde alle fire fag på et vist antal skoler i kommunen, og derved tilgodese alle elevers evner og interesser.**

Vedr. 3.1.2, side 5:

"Valgfagene vil skulle bygge videre på de kompetencer og den viden, der er opnået i den obligatoriske undervisning i fagene"

Det giver rigtig god mening, at det er de fire fag, der undervises i i indskolingen og på mellemtrinnet, man ønsker at udbyde som obligatoriske valgfag. Eleverne vil ofte fra deres oplevelse på mellemtrinnet vide, hvilke(t) af de fire fag appellerer, og hvilke de er stærkere i end andre. Derfor vil det også kun være rigtigt at udbyde alle fire fag i hver kommune, så eleverne kan fortsætte med det fag, som de har bedst evner og interesser i.

For i realiteten at "*kunne bygge videre*", er det dog **vigtigt, at alle de fire fag er obligatoriske undervisningsfag i hele 6.klasse**, så eleverne får et kontinuerligt forløb indtil starten af deres valgfag i 7.klasse.

Problematikken i øjeblikket ligger i dette:

- Billedkunst er kun obligatorisk til og med 5.klasse, så der vil blive et afbræk i 6.klasse på et helt år.
- Musik har kun 30 timer i 6.klasse. En del skoler lægger en dobbelt lektion i det første halve år, så der ikke undervises musik i anden halvdel af 6.klasse. Det giver et brud i kontinuerligheden til valgfaget.

Mine forslag er:

- **Tildel billedkunst 30 timer i 6.klasse**, så det bliver ligestillet med musik, og får mulighed for et kontinuerligt forløb. De 30 timer kunne findes fx ved at reducere idræt fra 90 til 60 timer i 6.klasse, så idræt får samme timeantal som i 7.-9.klasse.
- Opfordrer skolerne til, at skemalægge de 30 timer i musik som én 45-minutters lektion per uge, så der bliver et kontinuerligt forløb for de elever, som vælger valgfaget.

Vedr. 3.2.2, side 6

"Det vil være den enkelte kommune, der beslutter, om der afholdes prøver i de nævnte praktiske/musiske valgfag... Det vil således være muligt at beslutte, at prøverne kun afholdes på visse skoler eller i visse fag"

At lade det være en kommunal beslutning vil give en forskelsbehandling af eleverne, eftersom hvor de hører hjemme. Det vil være unfair, hvis en elev, som brænder for at vise, hvad de kan og gerne vil op i et obligatorisk valgfag, ikke kommer det. Jeg har set mange eksempler blandt mine elever i England på, at det praktisk/musisk valgfag ofte var der, de klarede sig bedst. Utallige ikke-boglige elever fik virkelig opbygget deres selvtillid ved at opnå højere karakterer i et praktisk/musisk fag; for mange var det deres bedste karakter på eksamensbeviset. Den mulighed skal man ikke fratage dem.

De praktisk/musiske fag bør ligestilles med de øvrige fag i folkeskolen. Det udsender et mindreværdssignal, hvis de bliver reduceret til fag uden obligatorisk prøve. At der er en afsluttende prøve, er med til at gøre faget mere seriøst og hæve niveauet – det er der set mange eksempler på fx i idræt. En afsluttende prøve bevirker også, at eleverne vil overveje endnu nærmere i samråd med deres faglærere og forældre, hvad de skal vælge. Med en eksamen kan der også komme nogle klarere mål for, hvad der skal opnås i løbet af de to år, og en mere fair og ligeværdig bedømmelse af elevernes kompetencer landet over, når de tager den samme eksamen.

Prøven bør være obligatorisk, som regeringen også har foreslået for nylig, og det bør være en ministeriel beslutning, ikke kommunal, af hensyn til ligestilling af landets elever. Vil man virkelig sætte disse fag på lige fod med de boglige, må man sætte penge af til prøveafholdelse fra en eller anden side. Det må ikke være spørgsmål om budgetstørrelse i den enkelte kommune til at afholde prøver i de praktisk/musiske fag, der er afgørende for elevernes lige muligheder.

Vedr. Til nr. 1, s.10

"Kommunerne vil kunne udbyde en fortsættelse af undervisningen i de fire fag på 9.klassetrin som kommunale valgfag efter folkeskoleloven".

En ide man kun kan bakke op om. Det vil lukke et evt. "hul" på et år inden fortsættelse af faget på ungdomsuddannelsen, og vil hjælpe eleverne vedligeholde og udvide deres viden og kundskaber i faget.

Med venlig hilsen

Helle Munksgaard Petersen

Folkeskolekoordinator og udvikler, samt suppleant i Musiklærerforeningen for Sydvestjylland

Musik & Billedskolen

Mobil: 29 21 17 65

Kontor: 79 94 85 37

Mail: hmpetersen@hotmail.com

Vestervold 11, 6800 Varde

www.musikogbilledskolen.dk

Frederik Olund Kirkegaard

Fra: rr@rigsrevisionen.dk
Sendt: 4. oktober 2018 12:42
Til: DEP - AGR GRUND; Rikke Nørregaard
Emne: SV: Høring over udkast til forslag til lov om ændring af lov om folkeskolen (Styrket praksisfaglighed m.v.)
Signeret af: rr@rigsrevisionen.dk

Til Undervisningsministeriet

Undervisningsministeriet har den 26. september 2018 sendt udkast til forslag til lov om ændring af lov om folkeskolen (Styrket praksisfaglighed m.v.) i høring.

Rigsrevisionen har gennemgået lovforslaget med fokus på bestemmelser vedrørende statslige revisions- og/eller regnskabsforhold jf. Rigsrevisorlovens §§ 7 og 10 og kan konstatere, at det ikke omhandler sådanne forhold.

Rigsrevisionen har derfor ingen bemærkninger.

Med venlig hilsen

Sara Drevfors
Fuldmægtig

FOLKETINGET
RIGSREVISIONEN

Landgreven 4
DK-1301 København K

Tlf. +45 33 92 84 00
Dir. +45 33 92 85 91
sard@rigsrevisionen.dk

www.rigsrevisionen.dk

Fra: Ida Kirstine Riber På vegne af DEP - AGR GRUND

Sendt: 26. september 2018 14:37

Til: 'bkf@bkchefer.dk'; 'bupl@bupl.dk'; 'brd@brd.dk'; 'landsformanden@danmarksbilledkunstlaerere.dk'; 'eva@eva.dk'; 'dif@dif.dk'; 'dlf@dlf.org'; 'info@privatskoleforening.dk'; 'da@da.dk'; 'info@blind.dk'; 'ddl@ddl.dk'; 'dcum@dcum.dk'; 'info@dgi.dk'; 'nuj@damusa.dk'; 'info@dmkl.dk'; 'dmpf@dmpf.dk'; 'regioner@regioner.dk'; 'uc-dk@uc-dk.dk'; 'dp@dp.dk'; 'dse@skoleelever.dk'; 'df@friskoler.dk'; 'di@di.dk'; 'dt@datatilsynet.dk'; 'dh@handicap.dk'; 'los@los.dk'; 'hannieskildsen@gmail.com'; 'dch@dch.dk'; 'dssv@dssv.dk'; 'drc@drcenter.dk'; 'info@efterskoleforeningen.dk'; 'foa@foa.dk'; 'info@fadd.dk'; 'hej@friefagskoler.dk'; 'dj@sctib.dk'; 'info@fffp.dk'; 'lone@carlsonn.dk'; 'ligevaerd@ligevaerd.dk'; 'sophusn@efterskole.dk'; 'fsl@fsl.dk'; 'center@humanrights.dk'; Ankestyrelsen; 'kl@kl.dk'; 1 - KFST Officiel hovedpostkasse; 'heras@slagelse.dk'; 'lu@lus.dk'; 'lo@lo.dk'; 'jki@aarhus.dk'; 'sune@lilleskolerne.dk'; 'admin@dansksang.dk'; 'info@privateskoler.dk'; Rigsrevisionen; SIRI Rådet for Etniske Minoriteter; 'skolelederne@skolelederne.org'; 'post@skole-foraeldre.dk'; 'sl@sl.dk'; 'post@teamdanmark.dk'; 'info@uddannelsesforbundet.dk'; 'uudk@uudanmark.dk'; 'ungdomsringen@ungdomsringen.dk'; 'Ung@ungdomsskoleforeningen.dk'

Emne: Høring over udkast til forslag til lov om ændring af lov om folkeskolen (Styrket praksisfaglighed m.v.)

København, den 23. oktober 2018

Sagsnr.: 18/12565

Undervisningsministeriet
Departementet
Frederiksholms Kanal 25
1220 København K

Høring vedr. lov om ændring af lov om folkeskolen (Styrket praksisfaglighed m.v.)

Skolelederforeningen takker for muligheden for at afgive et høringssvar vedrørende forslag til ovenstående ændring af lov om folkeskolen.

Skolelederforeningen er enig i hensigten med lovforslaget, nemlig at alle elever får bedre mulighed for at arbejde med deres praksisfaglige kompetencer. Skolelederforeningen havde derfor gerne set et lovforslag der på afgørende vis gav mulighed for at styrke praksisfagligheden i alle fag og i alle timer gennem elevernes skolegang. Det var vel også intentionen i den understøttende undervisning i skolereformen – nemlig at styrke elevernes generelle faglige udvikling gennem en praksisfaglig og anvendelsesorienteret tilgang i undervisningen gennem hele skoleforløbet.

Skolelederforeningen finder, at det fremsendte lovforslag ikke virker i overensstemmelse med ambitionerne og risikerer ikke at bidrage positivt til en mere praksisfaglig og anvendelsesorienteret undervisning i udskolingen.

Skolelederforeningen finder, at det fremsendte lovforslag ikke understøtter folkeskolens formål der taler om: *at give eleverne kundskaber og færdigheder, der forbereder dem til videre uddannelse og giver dem lyst til at lære mere.* Skolens opgave er dannelse og uddannelse for alle elever og skal ikke kun ses som en overgang til erhvervsuddannelsen.

Skolelederforeningen finder, at lovforslaget lægger op til langt mere styring og detailregulering af folkeskolen og til en langt større forskellighed fra skole til skole. Det er uhensigtsmæssigt, at den enkelte kommune kan beslutte på hvilke skoler, og i hvilke af de praktisk/musiske valgfag, der skal afholdes prøver. Dette vil medføre et meget forskelligt skoletilbud i den enkelte kommune.

Skolelederforeningen stiller sig meget undrende over for forslaget om, at den enkelte elev i 8. og 9. klasse, selv har retten til at bestemme, hvornår ens praktik skal finde sted. Samtidig er der krav om: *at skolen skal tilrettelægge undervisningen, så det er muligt at give de elever, der vælger at bruge denne ret, undervisning*

SKOLELEDER
FORENINGEN

med et indhold som den øvrige klasse har modtaget, så de ikke kommer bagud.

Det betyder i yderste konsekvens, at klassen ikke vil være samlet i de fleste uger af et skoleår, og at skolen/læreren skal lave årsplanlægning og undervisningen ud fra, hvornår eleverne samlet er til stede.

Skolelederforeningen finder, at det er en utrolig dårlig udnyttelse af skolens samlede resurse-mængde når eleverne på den måde opnår et retskrav på kompenserende undervisning.

Folkeskolelovens formål bygger på samarbejde - § 1 : *Folkeskolen skal i samarbejde med forældrene .....*, og Skolelederforeningen finder det derfor naturligt at foreslå, at retten til praktik fastholdes, men at fastlæggelse af, hvornår praktikken finder sted, sker i et konstruktivt samarbejde mellem forældre og lærere og mellem skolebestyrelsen og skolelederen.

I de sidste måneder har skoledagens længde været debatteret kraftigt. Skolelederforeningen finder det derfor yderst tankevækkende, at skolerne ifølge lovforslaget skal tilbyde 120 timer valgfag årligt mod de eksisterende 60 timer. Det medfører, at skoledagen samlet set bliver længere, hvis der også taget højde for at eleverne i 7./8. klasse også går 2 timer til konfirmationsforberedelse samt vil bruge 2 gange en uge til erhvervspraktik.

Skolelederforeningen har noteret, at rigtig mange skoler de senere år har haft stor succes med at etablere linjer i udskolingen. Skolelederforeningen kan konstatere, at lovforslaget vil gøre det yderst vanskelig at fortsætte med denne succesfulde praksis.

Skolelederforeningen er imod, at der nu allerede indføres prøver i 8. klasse og så hellere, at der blev nedsat et forsøgs- og udviklingsprogram, hvor man undersøgte mulighederne for i alle fag at udvikle prøveformer som vil være langt mere praksisnære.

Skolelederforeningen stiller sig meget undrende over for, at der ikke er afsat de nødvendige ressourcer både til nødvendige udbygninger og ombygninger af faglokaler samt til efter/videreuddannelse af de ansatte på skolerne. Skolelederforeningen kan slet ikke genkende det billede, at der i *alle fagene er uudnyttede ressourcer i form af lærere med linjefag eller tilsvarende kompetencer, som ikke underviser i fagene.* Skolelederforeningen forudser, at der vil være et stort behov for efter/videreuddannelse af lærere i overbygningen, da der er meget få undervisere der i udskolingen har faglig kompetence og didaktisk erfaring for at undervise hold af elever på tværs af klasser.

Afslutningsvis vil Skolelederforeningen foreslå, at der sker en evaluering senest tre år efter ikrafttrædelse, og hvor det undersøges om det fremsatte forslag har levet op til de gode intentioner der ligger til grund for forslaget.

Med venlig hilsen,

Claus Hjortaa
Formand

Snaregade 10 A
1205 København K
T. 7025 1008

skolelederne@skolelederne.org
www.skolelederforeningen.org

Undervisningsministeriet
Att: Chefkonsulent Rikke Nørregaard
Email: AGRGRUND@uvm.dk og Rikke.Norregaard@uvm.dk

Dato 24. oktober 2018
Sagsnr.: 18 / 12565

Høringssvar over forslag til lov om ændring af lov om folkeskolen (Styrket praksisfaglighed m.v.)

Forældreorganisationen Skole og Forældre takker for den tilsendte høring.

Generelt støtter Skole og Forældre lovforslagets intentioner og konkrete tiltag.

Det skal bemærkes,
at det kræver en indsats fra skolens og lokalsamfundets side, hvis alle elever reelt skal sikres en praktikplads.
at det er afgørende at sikre kvalificerede undervisere i valgfagene.

Med venlig hilsen

Mette With Hagensen
Formand for Skole og Forældre
Dir. tlf 3171 6378
mwh@skole-foraeldre.dk

Morten Kruse
Sekretariatschef for Skole og Forældre
Dir. tlf 3063 0807
mk@skole-foraeldre.dk

Undervisningsministeriet
Frederiksholms Kanal 21
1220 København K

Idrættens Hus, 17. oktober 2018

Høringssvar over forslag til lov om ændring af lov om folkeskolen (Styrket praksisfaglighed m.v.)

Team Danmark takker Undervisningsministeriet for muligheden for at kommentere på forslag til lov om ændring af lov om folkeskolen.

Team Danmark har ingen bemærkninger til lovforslaget.

Med venlig hilsen

Anders Voigt Tinning
Konsulent, Team Danmark

UUDANMARK

Ungdommens Uddannelsesvejledning

København d. 23. oktober 2018

Høringssvar – udkast til forslag til lov om ændring af lov om folkeskolen (Styrket praksisfaglighed m.v.)

Hermed fremsendes høringssvar fra UU DANMARK. Hoslagte er fremsendt på mail til AGRUND@uvm.dk og Rikke.Norregaard@uvm.dk.

UU DANMARK takker for muligheden for at afgive høringssvar og har følgende kommentar:

§ 9, stk. 3, vedr. "retten til erhvervspraktik i 8. og 9. klasse". Her bør det præciseres, at kravet om udsendelse i erhvervspraktik udmøntes efter aftale med uddannelsesvejlederen, samt at elevens udbytte af erhvervspraktikken skal dokumenteres i elevens studievalgportfolio.

Med venlig hilsen

Anders Ladegaard
Formand for UU DANMARK

Undervisningsministeriet
Departementet
Frederiksholms Kanal 25
1220 København K

Odense, den 23. oktober 2018

**Udkast til høring vedr. lov om ændring af lov om folkeskolen
(Styrket praksisfaglighed m.v.) sagsnr.: 18/12556**

Ungdomsringen støtter initiativer, der dels kan være med til at skabe større sammenhæng i børn og unges liv og dels kan være med til at understøtte, at børn og unge får bedre mulighed for at udvikle kompetencer, der er vigtige for at kunne mestre eget liv. I dette perspektiv hilser Ungdomsringen et større fokus på praksisfaglighed velkommen i den danske folkeskole.

Så bemærker Ungdomsringen, at der i lovforslaget lægges op til, at udbuddet af valgfag kan ske i samarbejde mellem flere skoler eller den kommunale ungdomsskole. I det førnævnte perspektiv anbefaler Ungdomsringen, at denne mulighed formelt skrives ind i en bestemmelse i loven eller i en tilhørende bekendtgørelse.

Endelig mener Ungdomsringen, at der med reduktionen af udbudte valgfag, således at der kun skal tilbydes obligatoriske valgfag inden for rækken af praktisk/musiske fag (de fag, skolerne allerede i dag skal undervise i) er tale om en begrænsning af to forhold, nemlig bredden og kvaliteten i børn og unges muligheder for at blive kompetenceudviklet i folkeskolen samt den enkelte kommunes egen mulighed for at udbyde en bred valgfagsportefølje, der kan tage udgangspunkt i det potentiale, der er i den enkelte kommune.

Med venlig hilsen

På vegne af Ungdomsringen

Jane Dupont
Sekretariatschef

Undervisningsministeriet
Departementet
Frederiksholms Kanal 25
1220 Kbh. K

AGRGRUND@uvm.dk
Rikke.Nørregaard@uvm.dk

Ungdomsskoleforeningen

ung

Lumbyvej 19 D
5000 Odense C
66 14 91 49
ung@ungdomsskoleforeningen.dk
ungdomsskoleforeningen.dk

Deres sag.nr.: 18/12565

Odense 15. okt. 2018

Høringsvar vedr. udkast vedr. lov om ændring af lov om folkeskolen (styrket praksisfaglighed mv.)

Ungdomsskoleforeningen bakker op om Regeringens intentioner om at øge fokus på praksisfaglighed i grundskolen og dermed give unge bedre mulighed at arbejde med og udvikle deres praktiske kompetencer.

Vi hilser velkommen at samarbejde med ungdomsskoler omkring valgfag er indtænkt fra starten. Vi vil i den forbindelse opfordre til, at det fremgår positivt af lovteksten og/eller en bestemmelse i bekendtgørelsen.

Samtidig vil vi opfordre til at indtænke mere fleksibilitet omkring afviklingen af disse valgfag, så det også vil være muligt at afvikle udenfor normal undervisningstid fra kl. 8-16. Det vil øge muligheden betydeligt for at inddrage håndværkere og erhvervsskoler og lave mere interessante og praksisnære valgfagsforløb, der også kan fungere som brobygger til erhvervsuddannelser.

Mange hilsner

Lars Buchholt Kristensen
Fmd. for bestyrelsen

Ejnar Bo Pedersen
Sekretariatschef